

Ung och politiker – vadå då?

En studie av tre kommunfullmäktige i Skåne,
om unga politikernas utanförskap.

Abstract

My thesis brings up the subject of power. In the 33 local authorities we have in Skåne, I have made a quantitative study, to see how many young people that are included in the power of politics, through local authorities parliament. This is the first of the two parts that I have divided my thesis into. The second part is qualitative and examines four young politicians, and their thoughts on holding a position that is so unusual to hold at their age. This is the basis for my analysis where I bring up age as a form of discrimination. I base this part of the study on interviews that I did with four young politicians (between 26 and 30 years old). As I worked on the analysis based on my interviews I realised that gender is a question that is hard to just walk by, therefore I made a part of my analysis intersectional, with gender and age as the variables. The things I can see through my study is that young people are excluded, both internally and externally. The young politicians that are included donnot feel that the discrimination is the centre of their engagement, the politics are.

Keywords: youth, Skåne, local authority parliament, intersectional analysis, quantitative analysis

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Frågeställning	2
1.2	Metod och material.....	3
1.3	Mina respondenter.....	4
1.4	Operationalisering	4
2	Teori	5
2.1	Härskartekniker	5
2.2	Extern och intern exkludering	5
2.3	Närvarons politik.....	6
2.4	Intersektionalitet.....	7
2.4.1	Intersektionalitet och ålder	8
3	Analys	10
3.1	Historisk jämförelse	11
3.2	Offentlig bild av unga	13
3.3	Unga representanter.....	14
3.4	Ålder och kön	19
3.5	Diskrimineringsgrunder som ej beaktats.....	22
4	Slutsatser	23
4.1	Sammanfattning	23
5	Referenser	25
5.1	Förstahandskällor	25
5.2	Andrahandskällor	25
5.3	Internet	26
6	Bilagor	28

1 Inledning

Unga är ett intressant studieobjekt, då det den senaste tiden pratats mycket om unga i våra medier; det nya ungdomspartiet i Stockholm, ungdomsarbetslösheten och förslag till åtgärder på denna, samt diskussionen om höjt studiemedel är några exempel. Är unga verkligen så försvinnande liten del av makten började jag undra. Utifrån denna bakgrund har jag nu hittat vad jag vill studera och hur. Jag vill se hur representationen av unga ser ut i kommunfullmäktige (hädanefter KF) i Skåne genom att titta på statistik, samt genom längre intervjuer få svar på hur några av de unga politikerna själva ser på sin roll. Upplever de sig som unga, eller upplever de sig enbart som politiker? Spelar det någon roll att de är under 30, eller hade situationen sett likadan ut om de varit 50?.

Min avgränsning i studien blir till att titta på om och hur unga upplever någon slags exkludering som politiker. Något som hade varit intressant att studera är de unga som inte finns med i beslutande organ, men i partier; vilken bild medier visar av unga; samt hur de äldre (30+) i kommunfullmäktige ser på de yngre. Främst på grund av tidsbrist kommer jag inte att ta med detta i min uppsats, men ser gärna att någon annan tar över där jag slutar och fortsätter studera ålder/generation och dess relevans i politiska institutioner.

Genom att göra en snabb titt i hela Sverige från valåret 2002 går det att se att den yngste i respektive kommun inte alltid är särskilt ung. I Sveriges 290 kommuner fanns det under förra valåret 50 stycken kommuner vars yngsta ledamot var 30 år eller äldre (Internet 1). Detta är efter den uppdelning SCB väljer, nämligen att ha 29 år som översta gräns för den yngsta ålderskategorin. Min analys kommer däremot att utföras utifrån att de ledamöter som valdes år 2002 högst var 26 år det året, eller högst 30 år under 2006, det sista året i mandatperioden. Om utgångspunkten istället är den senare modellen, vilket också kan vara av visst intresse, så har antalet unga ledamöter fördubblats till exakt 100 stycken. I jämförelse med de 290 kommuner som finns var det alltså 190 stycken som 2002 hade minst en ledamot som var 26 år eller yngre (Internet 1, Internet 2).

Härmed lämnas Sverigeperspektivet till förmån för en närmare granskning av Skånes 33 kommuner. Utifrån de åldersgrupper (18-29, 30-49, 50-64 och 65+) som SCB tagit fram i sin befolkningsdatabas är det lätt att se hur underrepresenterade unga är. I alla Skånes kommuner är 50-64-åringarna mest representerade, utom i Klippan där det finns en ledamot mer i åldersgruppen 30-49 år (Internet 3). Att vissa grupper är starkare representerade än andra bekräftar Amnå et.al., där han skriver om medelåldersmänniskornas stora representation (2000 s.149). ”Om man ser till andelen i olika åldrar på de kommunala förtroendeposterna jämfört med andelen i befolkningen, är gruppen mellan 18-29 år mest underrepresenterad, de mellan 60 och 66 år mest överrepresenterade” (ibid.).

Siffrorna nedan är inte helt jämförbara då kommunfullmäktiges storlek skiftar från 41 ledamöter till 61 ledamöter i Skåne (Internet 4-36). Trots detta dilemma i jämförbarheten är det intressant att se hur stora variationerna är. Överlag är de yngsta och de äldsta sämst representerade. I gruppen 65+ går det att hitta ledamöter i alla kommuner, minst två och högst 10. Genomsnittet i gruppen ligger på 5,5 ledamöter per kommun. 44 kvinnor finns med i gruppen och 129 män. I gruppen 18-29 år finns det hela sju kommuner utan några ledamöter alls, i jämförelse med inga i gruppen ovan. Som mest finns det 6 ledamöter, vilket återfinns i två kommuner. 2, 0 är det genomsnittliga ledamotsantalet för åldersgruppen i Skåne. Gruppen är något mer jämställd än den förra och har 29 kvinnliga ledamöter, respektive 38 manliga (Internet 3, bilaga 5, 6). Trots att grupperna kan verka någorlunda jämt underrepresenterade så visar siffrorna att unga verkligen ligger på en oacceptabelt låg representationsnivå i Skånes kommuner.

Genom att bara titta på den yngsta gruppen hos SCB (18-29 år), går det att se ett visst mönster i valbarheten. Rykten om att unga inte är engagerade politiskt skulle kunna stjälpas, till viss del, genom siffrorna som går att hitta på SCB: s hemsida. I alla Skånes 33 kommuner har unga ställt upp i kommunfullmäktigevalen, även i de sju kommuner som inte har någon ledamot alls i åldersgruppen har haft unga som ställt upp inför valet 2002. Simrishamn hade låga tre kandidater, medan Kävlinge toppar listan, här fanns 14 kandidater men inte en enda invald i KF. Flest unga kandidater hade Malmö, 74 stycken varav fem invalda som ordinarie ledamöter, på andra plats återfinns Lund med 62 kandidater och sex invalda. Innan nästa kommun i ordning är det ett glapp och med 33 kandidater finns Kristianstad, tätt följt av Helsingborg med 32 kandidater, båda hade fyra unga, invalda ledamöter. Flertalet kommuner har haft mellan 5 och 15 kandidater, ett fåtal har legat från 17 och upp till toppnoteringarna ovan. Genomsnittet för listade unga i Skånes kommuner är 14,4 stycken, vilket tål att jämföras med det låga talet av invalda vilket är på 2,0 stycken per kommun (Internet 3, bilaga 7).

1.1 Frågeställning

Studien är baserad på intervjuunderlaget från fyra utfrågade unga som kommer från tre olika skånska kommuner. Basen till analysen är alltså intervjuer där personernas egna upplevelser har fått stå i centrum. Min övergripande frågeställning är: **Hur ser unga KF-politikers upplevelser av exkludering ut?** För att kunna besvara frågeställningen kommer jag ta hjälp av olika diskriminerings teorier. Störst på området är Berit Ås *Härskartekniker*, vilka kommer att utgöra grunden i min analys av respondenternas upplevelser. Utöver dessa kommer jag att ta hjälp av Youngs *exkluderingsperspektiv* och Phillips teori om *närvarons politik*. de los Reyes och Mulinaris *intersektionalitetsteorier* samt en teori om *ålder och kön* som samverkansvariabler vilket Krekula et.al. har redogjort för kommer jag också att använda.

1.2 Metod och material

SCB: s statistik – som används i bakgrunden - har ett åldersspann som jag i resterande del av uppsatsen inte valt att följa. SCB har som sin yngsta kategori 18-29-åringar. Min analys utgår från fyra unga politikernas utsagor om sina upplevelser som exkluderade. Till detta har jag gjort en analys utifrån teorier jag funnit intressanta för frågan, presentation av dessa följer i stycket ”teori”. Jag har i den här delen inte valt att följa SCB: s åldersgruppering, utan har istället valt att titta på dem som inte fyller mer än 30 år under mandatperiodens sista år, alltså 2006.

Mitt främsta underlag för analysen har varit de intervjuer jag genomfört med unga politiker på tre håll i Skåne (frågor, bilaga 7). Jag har via e-mail kontaktat alla Skånes 33 kommuner och fått svar från 23 stycken, utifrån de kommuner som svarat att de har en eller flera unga politiker i KF, har jag alltid fått kontaktuppgifter till de förtroendevalda (tyvärr enbart bostadsadress till många). De unga jag först tog kontakt med var alla som jag hade fått mailadress till, detta enbart för enkelhetens skull. Här fick jag ihop fem intervjutillfällen, varav fyra senare blev av. Därmed lade jag ner att leka detektiv för att hitta telefonnummer eller mailadress till de unga jag bara fått bostadsadress till. Här spelade tiden in, jag enbart hade tillgång till diktafon under en veckas tid. Urvalet gjordes alltså slumpmässigt.

Jag har gjort så att samtalsintervjuerna i möjligaste mån innehåller breda frågor, som inte letar efter ett visst svar, något som benämns som öppna frågor i Metodpraktikan, det är också standardiserade frågor, men där deras svar har gjort att jag anpassat de efterföljande frågorna (Esaïsson et.al. 2003 s.255). Däremot har det funnits en stomme av frågor som alla respondenter har fått (bilaga 7).

Att behandla resultaten kommer jag göra utifrån slumpmässigt urval. Det kommer alltså att finnas icke systematiska fel som kan beräknas (Esaïsson et.al. 2003 s.192). Här tänker jag främst på bristen i representativitet, två moderater, en folkpartist och en vänsterpartist har intervjuats. Vidare beskriver Esaïsson et.al. att: ”[t]ekniken att använda slumpmässiga urval är särskilt överlägsen när det gäller att besvara beskrivande frågeställningar” (Esaïsson et.al. 2003 s.193). Eftersom min frågeställning är att ta reda på hur unga politiker upplever exkludering i KF, anser jag det slumpmässiga urvalet befogat. ”Vid en samtalsintervjuundersökning är det inte personerna utan de olika uppfattningar och tanke kategorier som personerna ger uttryck för som står i centrum” (Esaïsson et.al 2003, s.256). Detta är något som stämmer bra in på min undersökning, vilka partier respondenterna tillhör har inte spelat någon roll, snarare grundar sig mitt strategiska urval på att de är unga.

Det är viktigt att komma ihåg att det här är en jämförande studie, med fyra fall. Det jag har gjort är en så kallad respondentundersökning där svars personerna själv är studieobjektet (Esaïsson et.al. 2003 s.254). Det som står i centrum är alltså de unga politikernas utsagor.

En definition av populationen har gjorts genom åldersindelningen och den geografiska begränsningen till Skåne. Tidsramen är den senaste mandatperioden som har sitt slut i september, i år.

1.3 Mina respondenter

När jag enligt ovan beskrivet funnit mina respondenter var det dags för intervjuerna. Nedan har jag sammanställt bakgrundsfakta om dem, för att ge en överblick till resten av uppsatsen.

Jag har intervjuat fyra unga politiker, dessa har varit mellan 26 och 30 år och ordinarie ledamöter i sina KF. En av personerna var särskilt utsatt från de äldre och bad mig att inte ha med egennamn, eller ens kommunens namn i uppsatsen, då denna person är ensam ung i sitt KF. På grund av detta har jag valt att nämna alla fyra respondenter med var sin bokstav. Två av de jag har intervjuat sitter i samma KF, en kvinna och en man, de bor i huvudorten i kommunen vilket är en större stad, en är vänsterpartist och en moderat. De två andra respondenterna är två kvinnor som även dessa bor i huvudorten i respektive kommun, den ena bor i en mellanstor stad och den andra i en något mindre stad. Kvinnan i den mindre staden företräder moderaterna, kvinnan i den medelstora staden företräder folkpartiet. Två av mina respondenter har familj (ett, respektive två, barn; båda sambos), de två andra är homosexuella. En av mina respondenter sitter i majoritet och, följaktligen, sitter tre i opposition. Ingen har något synligt handikapp och alla är etniskt svenska. Alla fyra arbetar, tre har tjänster (med olika omfattning) hos sina partier och den fjärde arbetar i den offentliga sektorn. Jag kommer varken ta hänsyn till vilket parti mina respondenter företräder, eller hur deras livssituation i övrigt ser ut, trots att detta är faktorer som kan spela in på vilka svar de givit.

1.4 Operationalisering

Att skilja mellan *ung* och *ungdom* har för mig i studien blivit viktigt. Att jag valt begreppet *ung* istället för *ungdom* är för att de intervjuade inte alltid upplever sig som ungdomar. Att de är unga jämförelsevis i sina KF går knappast att argumentera emot. De intervjuade utgör en rar skara bland Sveriges KF-ledamöter.

Åldern blir en viktig fråga, då jag bygger hela resonemanget kring unga. Att jag har 18 som undre gräns är för att icke valbara personer inte är intressanta för undersökningen. 30 år som övre gräns har jag satt då många anses vara unga längre tid idag än tidigare, då gränsen ofta var 25 år (jämför med Petersons studie om unga politiskt engagerade, 1975 s.11). 30 år är också min gräns för sista året i mandatperioden, vilket gör att vederbörande måste ha varit max 26 år då de blev invalda.

2 Teori

Utifrån feministiska och intersektionella perspektiv vill jag analysera mina informanternas berättelser, för att se hur deras upplevelser kan ses genom mer teoretiska glasögon. Finns det normer för hur man bör uppföra sig och ställa sig i ledet om man är ung? Både teorier om könsdiskriminering och teorier om annat slags utanförskap är användbara i analysen av intervjuvaren. Hjälpmedel i denna del blir främst Phillips och Närvarons politik, Berit Ås härskartekniker, de los Reyes och Mulinaris intersektionalitetsperspektiv samt exkluderingsperspektivet som Iris Marion Young står för.

2.1 Härskartekniker

De fem härskarteknikerna handlar om diskriminering av kvinnor i första hand. Jag tänkte däremot använda härskarteknikerna både när jag ställer frågor till mina respondenter och både när jag analyserar intervjuerna. Härskarteknikerna är utformade utifrån diskriminering av kvinnor, men är så pass generellt formulerade att jag anser att dessa passar till en analys utifrån ålder.

De första tre teknikerna är osynliggörande, förlöjligande och undanhållande av information, dessa finns med bland intervjufrågorna – mer eller mindre synligt. De två andra teknikerna är dubbelbestraffning och påförande av skuld och skam, vilka inte direkt finns med i frågeformuläret, men däremot kommer att finnas med i den analys som kommer att göras utifrån alla härskarteknikerna (Ås 1982 s.37-55). Den femte härskartekniken förklaras ofta så här: ”om du utsätts för någon av de fyra härskartekniker/förtryckartekniker så kan du känna skuld och skam. På det viset är egentligen den femte härskartekniken en del av summan av alla de andra” (Strandman – Berggren 2005 s.59). På senare år har det tillkommit två härskartekniker, dessa är; ”våld och hot om våld” och ”objektifiering” (Strandman – Berggren 2005 s.60). Dessa två kommer jag att utesluta i min analys, då mina respondenter inte ger uttryck för att ha varit utsatta för någon av teknikerna.

2.2 Extern och intern exkludering

Den externa exkludering Young pratar om handlar om utanförskap vad gäller den politiska diskussionen och de arenor där politiska beslut fattas. Vidare menar Young att ingen demokrati gör nog för att kritisera dessa fakta (Young 2002 s.52). Intern exkludering i sin tur handlar om vissa sätt att uttrycka sig, att deltagande

från vissa personer avfärdas som "out of order" och genom detta blir vissa mindre uppmärksammade (Young 2002 s.53). En demokrati kan göra olika saker för att hävda sin legitimitet, en är att hävda inkludering och politisk jämlikhet. Intern exkludering kan också handla om att människor saknar tillfällen som är effektiva att påverka andras tänkande, även när de har tillgång till forum och beslutsproceduren (ibid.).

Young diskuterar också hur olika grupper tangerar varandra (2002 s.122), och hur ingen enskild representant kan tala för någon grupp, eftersom det finns alltför många intersektionella relationer bland individer, något sådant skulle förutsätta att personen som representerar någon slags underordning eller identifierar sig med de representerade, att hon eller han är närvarande för dem i deras frånvaro (Young 2002 s.123).

Argument finns om att representation, i beslutande organ, är nödvändig. Young håller med om att representation är nödvändigt, men inser att den är omöjlig (2002 s.125). Det finns en skillnad, *différance*, mellan representanterna och väljarna och tanken om att prata för eller prata som! Det finns ingen enda vilja hos folket som kan bli representerad (Young 2002 s.128). Young menar, vidare, att: "[t]hinking of representatin in terms of *différance* rather than identity means taking its temporality seriously" (2002 s.129), något som kan ses som ett näst bästa alternativ när fullständig representation i verkligheten är omöjlig.

2.3 Närvarons politik

'The Democratic Audit of the UK' innehåller två punkter, som kan anses vara viktiga för en demokratidiskussion i stort; "1. Folklig kontroll (inte bara för folket, utan också av folket), 2. Politisk jämställdhet" (Phillips 2000 s.40f). En annan viktig utgångspunkt handlar om att "ingen kan veta bättre än jag själv vilka som är mina preferenser, prioriteringar och behov" (Phillips 2000 s.42). "Vad vi än må vara oense om i övrigt [...] har politisk jämställdhet mellan vuxna kommit att bestämma tonen för den moderna demokratin [---] om inte människor faktiskt är där; jämställdhet är knappast uppnådd om vissa grupper har mycket mer inflytande än andra" (Phillips 2000 s.43).

Hanna Pitkin pratar om att regeringen skulle återspegla befolkningen "så mycket som möjligt genom att låta de få som styrde på alla sätt spegla de många som styrdes" (Phillips 2000 s.49).

Precis som Young talar Phillips om den symboliska närvarons betydelse och inkluderingen av grupper som tidigare blivit undertryckta detta, hon fortsätter resonemanget med att visa på vilka policykonsekvenser och vilken förändringspolitik detta skulle kunna leda till (Phillips 2000 s.60). Därefter varnar Phillips till vad ökad representativitet skulle kunna leda till, att krävd representation av "kvinnor och etniska minoriteter" skulle kunna leda till att alla möjliga grupper, helt icke legitimt, skulle kräva rätt till närvaro så som "pensionärer, biodlare, personer med blå ögon och rött hår" (Phillips 2000 s.61).

Hon fortsätter resonemanget genom Youngs tanke att mer representation är bra, trots att den inte alltid är proportionell (Phillips 2000 s.63).

”Argument för proportionell representation av idéer är inte detsamma som argument för proportionell representation av arbetare eller kvinnor. De förra kan mycket riktigt sägas underminera varje ytterligare vikt kopplad till de senare” (Phillips 2000 s.65). ”En delad erfarenhet kan fungera som en lämplig ytterligare garanti. [...] Delad erfarenhet står mot delade intressen. Idén att delad erfarenhet *garanterar* delade övertygelser eller mål saknar teoretiskt eller empirisk rimlighet. [...] På vilket sätt är då kvinnor representerade av kvinnor? (Phillips 2000 s.68-70). Genom Young förmedlas en tanke om ”stöd för grupperns organisering”. Det är svårt att få fram en ”representativ” grupp (Phillips 2000 s.71). ”Proportionell närvaro av medlemmar av specifika sociala grupper handlar strängt taget inte om ’grupprepresentation’ utan är mer en fråga om att utmana existerande utslutningar och att öppna möjligheter för andra ämnen eller angelägenheter att utvecklas” (Phillips 2000 s.72).

Kritik mot teorierna som läggs fram står Phillips själv för; det är tre invändningar mot en närvaros politik som presenteras; en överpolitiserings av gruppskillnader kan ske, försvagande av grunden för politiskt ansvarstagande, samt förstärkning av grupper vilket i sin tur kan leda till en ”underminering av generösare politik, riktad mot generell intresse eller mot delade angelägenheter” (Phillips 2000 s.193).

2.4 Intersektionalitet

”En dialog över teoretiska gränser kan bidra till en djupare och mer dynamisk förståelse av de former av dominans som gör sig gällande i den politiska världen” (de los Reyes – Mulinari 2005 s.123). Det är vad intersektionalitet i grunden handlar om, att titta över gränserna, att utmana gränserna och att se makt och underordning genom nya glasögon. Intersektionalitetens utgångspunkt är att ”maktanalyser inte kan reduceras till en fråga om kön, klass eller ’ras’”(de los Reyes – Mulinari 2005 s.14).

Genom att tänka makten som intersektionell, att den har olika dimensioner, olika rum och olika samhällsliga nivåer visar på problem. Intersektionalitet är ”i första hand ett teoretiskt instrument för att analysera maktens komplexa konstruktion utan att hamna i en ontologisk hierarkisering av ojämlikhet” (de los Reyes – Mulinari 2005 s.125). Författarna ser inte ”intersektionalitet som en sluten teori om förtryck och ojämlikhet. Det handlar istället om en kombination av en rad teoretiska interventioner som i fruktbar dialog kan ge en ny förståelse av det poststrukturalistiska samhället vi lever i. (de los Reyes – Mulinari 2005 s.125f). Intersektionalitet utgår från flertalet maktteorier, och är inte en ensam teori, detta för att öka förståelsen om olika maktrelationer och hur dessa ges uttryck i olika kontexter. Författarna menar att det handlar om ledtrådar mer än fasta modeller (de los Reyes – Mulinari 2005 s.126).

Intersektionalitet vill ifrågasätta ”binära och fixerade kategoriseringar som kvinna/man, invandrare/svensk, infödd/utlänning [vilka] innebär ett osynliggörande eller förnekande av andra identitetsskapande faktorer och andra erfarenheter av förtryck” (de los Reyes – Mulinari 2005 s.126f). Intersektionalitet vill också sammanlänka och artikulera. Detta genom att ha ”fragmententerade identiteter och världsbilder till en naturlig utgångspunkt för den vetenskapliga konstruktionen och i förlängningen för våra reflektioner om omvärlden, våra tolkningar av andra människors handlingar och vårt förhållningssätt till omgivningen” (de los Reyes – Mulinari 2005 s.127). Utöver detta vill intersektionalitet också ”lyfta fram institutionella sammanhang istället för redan stigmatiserade grupper. [...] Fokus för intersektionella maktanalyser är sammanlänkningar mellan samhällets strukturer, institutioner och aktörer” (de los Reyes – Mulinari 2005 s.128). Dock finns det saker som kan ställa till det för den intersektionella analysen, risken att förstärka den stigmatisering som drabbar underordnade grupper i samhället (de los Reyes – Mulinari 2005 s.129). En sista sak som de los Reyes och Mulinari beskriver som karakteristiskt för intersektionalitet är det ”alteritetstänkade som utmanar hegemoniska röster. Vad händer när diskurserna ändras och problemformuleringen ifrågasätts?” (de los Reyes – Mulinari 2005 s.129) Författarna ser en ”nödvändighet i att formulera alternativa berättelser som utmanar rådande uppfattningar om makt (etc.), kunskap och erfarenhet” (de los Reyes – Mulinari 2005 s.130). ”Att lyfta fram alternativa röster är därför inte bara en viktig del i en intersektionell forskningsstrategi utan synliggör också möjligheterna att formulera motberättelser som kan omvandla den etablerade ordningen” (de los Reyes – Mulinari 2005 s.130).

Författarna, liksom jag anser att intersektionalitet behövs i ”en alltmer svärfångad verklighet, där traditionella kategorier som klass, kön och ’ras’ och nation håller på att förlora sitt innehåll” (de los Reyes – Mulinari 2003 s.23). Författarna ”ser på intersektionalitet som ett teoretiskt perspektiv som tvingar oss att se på verkligheten med nya ögon och får oss att ifrågasätta för givna kunskap om den sociala ordningen vi lever i” (ibid.).

2.4.1 Intersektionalitet och ålder

Tidigare har intersektionalitetsdiskussionen främst fokuserat på de klassiska indelningarna, kön, klass och etnicitet. Åldern har varit en variabel som blivit förbisedd (Krekula et.al. 2005 s.81).

I diskussionen om intersektionalitet förespråkas forskning som lyfter fram differentiering och mångfald och där samspelet mellan olika strukturer och sociala kategoriseringar sätts i fokus. Trots det växande intresset för forskning om ålder, ålderskategorisering och ålderordning inom samhällsvetenskap, har ålder som struktur och grund för kategorisering i hög grad förbisetts i intersektionalitetsanalyser. Om ålder och generation nämns, är det i uppräknings... (Krekula et.al. 2005 s.81).

Ålder har inte uppnått samma självklarhet som de ovan nämnda klassiska indelningarna, i intersektionalitetsanalys. Krekula et.al. vill hävda att ålder är en grund för diskriminering, vilket gör att det blir viktigt att inkludera i intersektionalitetsanalyser (2005 s83f). Författarnas fokus ligger på samverkan mellan ålder och kön, vilket jag också kommer att använda i min analys. Detta då jag under arbetets gång insåg att kön blev oundvikligt att titta på, utifrån de svar mina respondenter gav. När de flertalet gånger lyfte kön som en aspekt till varför de utsatts för exkludering, kunde jag inte förbise detta faktum.

”Ålderism kan ses som ett förtryckande system på samma sätt som sexism och rasism, men det finns skillnader som är viktiga i en intersektionell analys. [...] Vi byter sällan ras och kön, men däremot ’byter’ vi kontinuerligt ålder. Sett ur ett maktperspektiv intar vi olika positioner i åldersbaserade maktrelationer under ett livsförlopp” (Krekula et.al 2005 s.85). Detta är något som också de los Reyes och Mulinari hävdar (ibid.). ”De yrkesverksamma åldrarna utgör normen...” (Krekula et.al. 2005 s.86). Detta är inget som kommer att bli fall för analysen, men intressant att ha i åtanke vid analysen av respondenternas utsagor.

”En analys av växelverkan mellan maktordningar innebär inte att de enskilda maktordningarna var för sig ska underskattas. Lykke anser till och med att eftersom valet av analyskategorier ska göras ’medvetat och välavvägt’ i förhållande till analysens kontext kommer kön att inkluderas i en långt större omfattning än vad som sker idag” (Krekula et.al. 2005 s.88). West & Fenstermaker påpekar att ”har individerna många olika identiteter och dessa kan betonas eller dämpas beroende på situationen” (ibid.). Författarnas ”poäng är dock att om intersektionalitet förstås som ett övergripande perspektiv har ingen struktureringsgrund givet företräde” (ibid.). Med detta vill jag understryka tre viktiga aspekter i min kommande analys. Det första handlar om att jag främst analyserar enbart ålder. Det andra handlar om att informanterna möjligen framhållit diskrimineringsgrunden *ung* eftersom de vetat om min ansats. Tredje aspekten på detta stycke handlar om att jag lyfter kön som en analysvariabel trots att det inte var min ursprungliga plan.

”Intersektionalitet som begrepp används [...] främst för kritisk analys av maktasymmetrier i samhället” (Krekula et.al. 2005 s.88). ”Själva intersektionen är hos de los Reyes, Molina och Mulinari skärningspunkten för maktstrukturer, för skillnader som är inbäddade i varandra och den ger uttryck för en multidimensionell konstruktion där individens olika positioner konstituerar varandra” (Krekula et.al. 2005 88f). Här tänker jag främst på den delen av analysen som kommer att utföras utifrån respondenternas egna reflexioner kring kön.

Lykke anser att relationerna mellan maktordningarna är så starka att de är oupplösligt förbundna och inte kan särskiljas. de los Reyes och Mulinari är inne på samma spår när de säger att; ’Könskonstruktionen är således *alltid* rasifierad på samma sätt som rasifiering är bekönad’ (Krekula et.al. 2005 s.89). Detta är något som försvårar alla intersektionalitetsanalyser, det finns oftast ingen möjlighet att ta hänsyn till mer än ett fåtal analysvariabler. Jag har som ovan beskrivit begränsat mig till kön och ålder.

3 Analys

Carle talar om att vi i Norden (Sverige, Danmark och Finland) har fler organisationer än resten av EU. Engagemanget beror enligt honom på missnöje och/eller intresse för politik, samt tillit till den egna förmågan att kanalisera detta. Det går enligt Carle inte alltid att *förklara* politiskt engagemang med sociala omständigheter, utan det handlar snarare om det sociala och kulturella (Carle i SOU 1999:93 s.203). Så trots att engagemanget kan se svagt eller tarvligt ut, beror detta givetvis på i vilket perspektiv det ses i. En jämförelse mellan unga och gamla i Sverige ger ett svar, medan en jämförelse med andra länder, men samma åldersgrupp ger ett annat. Alltså går det att ge Carle rätt till viss del, att det handlar om det sociala och kulturella. Vi är ett engagerat folk jämförelsevis, men skillnader hos folket finns, bland annat åldersmässigt. ”Ungdomars känsla av maktlöshet har belagts i en rad undersökningar” (Amnå et.al. 2000 s.149). Alltså skulle en annan del av förklaringen till ungas lägre intresse av politik kunna vara den maktlöshetskänslan. Vad denna känsla av maktlöshet bottnar i är en intressant fråga för framtida forskning.

Många unga väljer helt enkelt att stå utanför den *klassiska* partipolitikens spår, men varför valde mina respondenter att engagera sig på detta vis? En av respondenterna berättar att hon blev aktiv i högstadiet när Ungsocialisterna var på hennes högstadieskola. Efter ett par år rann det ut i sanden och istället var hon aktiv på andra arenor, men fortfarande politiskt. När hon var över 20 år bestämde hon sig för att gå med i Ung Vänster (Intervju 3). Ett engagemang som startade tidigt, men som genom en krokig väg slutade i Vänsterpartiet när H var en bit över 20. Nästa historia är liknande, respondenten gick med i Socialdemokraternas Ungdomsförbund vid 13 års ålder, för att hennes pappa och farfar hade haft förtroendeuppdrag för Socialdemokraterna i staden. Efter bara ett halvår kände hon att det inte var rätt parti och gick istället med i folkpartiets ungdomsförbund, då hade hon hunnit fylla 14 (Intervju 1). O har varit lite intresserad så länge han kan minnas och velat veta hur allting hänger ihop, redan i låg- och mellanstadiet. Medlem i Moderaterna blev han efter att i åttan, 14 år gammal, ha praoat på Moderaternas kansli, han hade då trott sig vara borgerlig, vilket stämde och han fastnade. Därefter blev det ungdomsförbundsengagemang och hela vägen uppåt (Intervju 2). Den fjärde av mina respondenter blev politiskt aktiv när hon hade börjat fundera på värden och skolan en del, hon tyckte bland annat att det borde finnas något att göra åt vårdköerna. Hon var ungefär 25 när hon började engagera sig och hade först inte tänkt att det skulle bli så mycket som det senare blev. M var alltså mycket äldre än de andra tre när hon började med politik, hon gick som O med i Moderaterna direkt (Intervju 4). Tre av respondenterna har alltså varit politiskt aktiva sedan i högstadiet. Två stycken har varit med i sitt nuvarande parti sedan mitten av tonåren, medan de andra två först gick med i respektive parti efter

att de fyllt 20. Att generalisera och säga att detta slår hål på myten om att man måste ha varit med sedan urminnes tider för att kunna bli en ung representant är att gå väl långt. Däremot går det inte lika tvärsäkert längre att säga att man måste ha varit med jättelänge för att ha en chans som ung politiker, en del får faktiskt chansen trots att de är nya och unga.

”Att olika befolkningsgrupper är representerade är viktigt för systemets legitimitet” (Amnå et.al. 2000 s.150). Därför kommer jag nu att behandla hur några av dessa, jämförelsevis, få unga upplever politiken inifrån. Att unga i stort sett står utanför själva beslutsprocessen ser vi ovan, men om dem som trots allt är med upplever utanförskap återstår att se.

Nedan kommer jag först att presentera en jämförande bild av hur tankar om unga såg ut för drygt 30 år sedan jämfört med nu. Därefter visar jag hur offentligheten ser på unga och ungdomar, detta genom att titta på SOU, som behandlar unga på ett eller annat sätt, från de senaste tio åren. Dessa SOU handlar nödvändigtvis inte om unga och politik, det viktiga har varit att hitta SOU där staten nämner unga/ungdomar och se på vilket sätt denna grupp presenteras. Därefter kommer jag att titta närmre på intervjuerna och ställa svaren häri mot de teorier som tidigare har presenterats. Något som kommer att vara viktigt att beakta i hela den här delen är frågan om att vara diskriminerad eller förtryckt gentemot att känna sig diskriminerad eller förtryckt.

3.1 Historisk jämförelse

”Frågor kring ungdomars inflytande i samhället och deras möjlighet att påverka såväl sina egna villkor som samhället i stort har på senare år aktualiserats i ökad utsträckning” (Internet 38). Under senare år har alltså, enligt Ungdomsstyrelsen, frågor från ungas perspektiv aktualiserats, men redan för trettio år sedan fanns det i Lund en doktorand som intresserade sig för ämnet. Här följer några av de områden som ansågs viktiga då: ”[t]re ungdomsfrågor: De värnpliktigas ekonomiska villkor (s.182), De sociala ungdomsproblem (s.188), Sänkt rösträtts- och valbarhetsålder (s.192)” (Petersson 1975 s.7). För att motivera en studie om unga användes samma argument som idag: ”Ungdomen är en betydande befolkningsgrupp. I flera av Västeuropas länder och i USA utgör åldersgruppen under 25 år cirka 40 procent av befolkningen” (Petersson 1975 s.11). Intressant att reflektera över är att Petersson använder 25 som gräns för ”ungdomen”, medan jag har valt 30 år. Tiden att vara ung och att räknas som ung kan tänkas ha blivit förlängd. På frågan om vem som är ung, svarade ingen av respondenterna i rena tal, utan det handlade snarare om egenskaper.

Jag skulle säga studerande, eller nåt för det är ändå ålder, man är ungdom så länge man går på gymnasiet och sen längre, kanske högskolan, gymnasiet, eh, och en bit in på högskolan. Det är som att betraktas som ungdom. [...] jag är 30 nu och i vissa sammanhang så är jag ungdom, men jag har ju jobbat nu i 8 år och känner liksom att jag känner mig inte som ungdom längre. Jag lever ett ganska så organiserat liv och liksom så har

liksom ett umgänge som inte pluggar eller går i skolan så, så att eh, ibland är jag ungdom och ibland så är jag vuxen (Intervju 2).

[A]lltså ung i samhället [...] ungdomligheten flyttar väl uppåt i samhället och det är väl, det är väl också ett problem på nåt vis. Att man kommer in på arbetsmarknaden senare, att man får bostad senare, att man liksom på nåt sätt betraktas, på ett sätt kan det vara bra att betraktas som ung länge, det låter fint på nåt sätt, men det som egentligen händer, det är ju att, att eh, ungdomar, ja att, att har man inte pengar så blir man ung längre, för att du får bo kvar längre hemma och du får inget jobb och så här. [...] ... man använder unga som en buffert på arbetsmarknaden, om man säger, att du får inte komma in, och att man gör det för deras egen skull så att säga och det är ju ett väldigt, väldigt förtryckande av unga människor så att säga. Så att eh, jag menar eh, det är ju ett ungdomsproblem eller vad man ska säga, att man helt plötsligt inte ska ha samma rättigheter som andra människor, för att man kan vänta ett tag till... så att, att man liksom ställer krav på... ja på, ja, det gör man ju på alla på arbetsmarknaden liksom men ännu mer på unga att man ska vara flexibla, att man ska ta såna här saker som... då är man väl ung på nåt vis. Men det finns ju unga som har det rätt bra också ... (Intervju 3).

Alltså, jag har mer omdefinierat det begreppet lite, för för mig är man numera vuxen när man fått barn. Eh, så att jag är inte säker på att jag eh, ser på ung som nånting med ålder, så utan snarare lite mer livserfarenhet. [...] Jag har kompisar som är 35 och liksom fortfarande eh, reser jorden runt och har ingen fast bostad och har fortfarande inte någon examen, ingenting, dom är unga för mig. Medans jag känner människor, som har skaffat barn och har jobb och har villa när dom är 22, dom är inte unga (Intervju 1).

Ungdomspolitiska kommittén refererar till en undersökning där en fråga snarlik min har ställts; vem är vuxen – enligt unga?” (Ungdomspolitiska kommittén 1997 s.19). De som svarade var mellan 20 och 26 år och så här sammanfattas deras svar; ”[f]ramförallt var det existentiella och sociala karakteristiska snarare än juridiska faktorer som avgjorde när ungdomstiden ansågs vara avslutad. Att bli vuxen handlar mer om att finns sin identitet och att veta vad man vill än att bli myndig eller att ta körkort. Även företeelser som att bilda familj och att försörja sig själv ansågs vara viktiga (Ungdomspolitiska kommittén 1997 s.19).” Det kan bli allvarligt, men är också viktigt att studera, när ungdom eller ung inte längre handlar om ålder, utan om egenskaper, gruppen börjar då alltmer likna andra grupper som på olika sätt är utestängda i samhället. Specifikt för den här gruppen blir då att inte delta i den politiska makten, utanförskapet på arbetsmarknaden och därmed svårighet att ta ansvar för sitt eget liv, som t.ex. att flytta hemifrån. Det blir på så sätt en ekonomiskt och socialt marginaliserad grupp.

3.2 Offentlig bild av unga

Vilken bild visas då upp av de så kallade unga i Sverige? ”Det politiska systemets legitimitet ifrågasätts. Föreningsengagemang och det höga valdeltagandet sjunker” (Jarl i SOU 1999:93 s.153). Inte det mest radikala citat, men med vetskapen om att det är från en SOU som handlar om unga syns ett ifrågasättande av den yngre generationen icke-deltagande. Det görs flertalet ”lokala satsningar för att öka deltagandet” (Montin 1991 i SOU 1999:93 s.154). I denna mening går det att se samma sak som ovan, att deltagandet bland unga är något staten inte är nöjd med. Carle visar i samma SOU att *vanligt* politiskt arbete inte samlar unga. Det som går att se hos gruppen unga är att ”studerande har högre delaktighet än arbetande och icke arbetande ungdomar” (Carle i SOU 1999:93 s.203). Trots att det här ges en något mer positiv bild, genom att visa att deltagande finns – i alla fall i något högre utsträckning – hos vissa grupper av unga, så görs det en åtskillnad på vad som räknas och inte räknas i den *vuxna* världen. Att ungdomar går egna vägar i sitt engagemang och därför blir kritiserade kan liknas vid den kritik som en del nätverksarbete bland kvinnor utsatts för, däribland Rödstrumporna och Grupp 8 (jämför Eduards 2005 kap.4).

”Det faktum att vi alla varit unga gör att man som vuxen tror sig veta vad det handlar om och det gör man kanske till viss del. Men uppväxtvillkoren förändras och förståelsen mellan generationerna är långt ifrån självklar” (Internet 38). Detta är något som går precis i linje med vad en av respondenterna menade; ”nu är det längre sen dom var unga [...] det här att bara dom här som växer upp idag, dom är födda efter Berlinmurens fall, man har ett annat förhållningssätt till kunskap, till information, att Internet alltid har funnits och att det är naturligt för dom, att Carola är, alltså Främling, att det är Lill-Babsnivå motsvarande som dom tänker, alltså dom måste ju, dom måste ju flytta deras tankesätt” (Intervju 2). Den samsyn som finns mellan Ungdomsstyrelsen och respondenten är att unga har en syn på samhället som är speciell för åldern, men att det inte är en statisk syn.

Oscarsson nämner ett par skäl till att unga är ett intressant studieobjekt för statsvetare, först av argumenten återfinns det här:

I Sverige bedrivs mycket litet statsvetenskaplig forskning på temat ungdomar och politik. För statsvetare är ungas politiska åsikter och beteende viktiga att studera av flera skäl [...] De som är 18 år idag kommer att vara beslutsfattare om ett tiotal år [...] Hur dagens unga tänker om demokrati kommer ha konsekvenser för hur demokratin i Sverige ser ut imorgon (Oscarsson 1998 s.13).

Det intressanta i det här exemplet, som kommer från en SOU, är att unga ses som framtiden, eller morgondagen. Presentationen hade blivit något mer nyanserad om det hade funnits ett tillägg som hade talat om unga som möjliga politiker idag. Oscarsson leker inte ens med tanken att unga skulle kunna vara dagens politiker, om de bara hade en större chans att tillträda den verkliga politiska makten.

”Den ’nya’ ungdomspolitikerna och framväxten av ungdomsprojekt skall i första hand ses mot bakgrund av att unga människors livsvillkor i Sverige förändrats i flera väsentliga avseenden unga 1990-talet – och på sätt som uppfattas som problematiska och farliga. Det gäller den rekordhöga arbetslösheten bland ungdomar, sociala problem i kölvattnet och tilltagande segregation. Samtidigt vänder unga människor ryggen åt de traditionella formerna för demokratiutövning” (Lundahl – Hansson 1999 s.235).

[N]är jag träffar dom så (ungdomsförbundet, min anm.), jag menar då får ju dom säga till mig, liksom hallå, wakey, wakey, nu detta när jag pratar om trygghetsfrågor, jag blir ju skrämmd när jag inser hur rädda unga killar är för att gå på stan, alltså, sportandes, starka unga killar i 18-årsåldern som säger, äheh, jag måste hem nu för att eh, jag kan inte gå ner på [mindre ort i kommunen] centrum och hyra videofilm efter mörkret för då blir jag rånad. Och jag bara shit, det här är inte den verklighet jag växte upp i liksom och så, då är jag jättegammal känner jag plötsligt (Intervju 2).

Här visar en av de unga, O, som sitter i KF att även om han, enligt mig, och säkert av många andra räknas som ung, så är det inte alltid så. Att han som 26-åring valdes in i KF kanske inte har någon relevans, ur ett ungdomsperspektiv. Möjligen är en 26-åring ibland för gammal för att kallas ung!

3.3 Unga representanter

De unga bevitnar att de i början ansåg beslutsprocessen vara lång och allting var segt i början, men att de vände sig, ”det är ju väldigt tungrott [...] beslutsprocessen är ju extremt lång” (Intervju 4), detta är förmodligen något de anade redan från början och något som säkert kan verka avskräckande för unga som väljer att inte vara med. Också den formella klädseln påpekas av ett par av respondenterna (Intervju 2, 4) och den långsamma processen, som ung vill man påverka direkt, systemet är inte anpassat för unga (Intervju 2). På ett annat sätt går det att se på den låga representationen av unga som Phillips, ”underrepresentationen av vissa kategorier människor är på ett sätt bara ett empiriskt faktum” (Phillips 2000 s.53). Trots det anser jag det vara intressant att nysta i den här underrepresenterade gruppens representanter ser på sitt engagemang. Jag kommer inte heller ta hänsyn till att unga skulle vilja argumentera för gruppen som sådan, inte heller att de skulle kräva vissa rättigheter (förutom att finnas mer tydligt representerade). Ofta finns det inte ens något som en underrepresenterad grupp skulle kunna gemensamt gå samman om (Young 2002 s.122). ”En förändring i beslutsfattande organs sammansättning kommer att ändra karaktären på de ämnen och policier som diskuteras. Utgår inte ifrån att sådana representanter driver ett homogent eller statistiskt gruppintresse, poängen är att göra det möjligt för dem som nu är uteslutna från politik att på ett mera direkt sätt engagera sig i den politiska debatten, och inom politiskt beslutsfattande” (Phillips

2000 s.193). Här är M den tydligaste personen, då hon sitter i majoritet och gick in i politiken för att driva specifika frågor (Intervju 4).

Representation och deltagande behöver varandra för att politiken ska bli djupt demokratisk (Young 2002 s.124). Relationen mellan deltagande kan presenteras på följande sätt: "She hopes that others will think about situations like hers and represent them to the issue forum" (Young 2002 s.124), här skulle alltså en mer heterogen skara ledamöter vara ett positivt bidrag till demokratin. "Finns en potentiell lista över grupper som alla skulle kräva samma sorts uppmärksamhet, utan några legitima grunder. Vi gör bäst att hålla oss från området. Rättvis representation är inte det samma som proportionell representation." (Phillips 2000 s.61). Vem skulle avgöra vad som är viktigt och oviktigt? Det skulle behövas en kartläggning av allt (ibid.). Det är inte självklart eller säkert att unga ska behandlas som en egen grupp som behöver egna rättigheter. Att avgöra det ingår inte i den här uppsatsen, däremot är det intressant att reflektera över vad några i gruppen unga politiker upplever i vardagen.

"En idéernas politik grundar sig på att den abstraherar från sociala skillnader; det politiska inflytandet vi utövar kommer att bero på hur många andra vi övertalar att omfatta våra specifika övertygelser" (Phillips 2000 s.53). Phillips fortsätter resonemanget med att förtroendevalda enbart är representanter "på riktigt i de frågor som kommit upp i valkampanjen". Vad väljarna kommer göra sedan är att falla tillbaka på en lite mera allmän idé om det sätt på vilket de blir representerade. [...] Huruvida dessa kandidater är manliga eller kvinnliga, svarta eller vita [...] kan då bli av stor betydelse" (Phillips 2000 s.58). Det här är något som ingen av respondenterna har funderat över, att de ibland representerar något mer än bara partiet igenom vilka de är. Phillips tanke är att något mer spelar roll, och ser verkligheten ut så att unga röstar på unga har dessa unga ledamöter ett större ansvar än vad de idag vet om (Intervju 1-4). Så här svarar en av respondenterna på frågan om att vara en representant för unga; "det är mycket möjligt att jag gjort nån gång men jag inte själv riktigt kopplat det, att jag har varit..."(Intervju 1).

En av respondenterna berättar hur hon behandlas utifrån att hon har mindre erfarenhet, trots att hon suttit i snart två perioder; "[a]lltså det är, mycket lilla vän och så. Men jag tror att jag är rätt så duktig på att bita av nu. Jag har blivit mycket duktigare, innan blev jag jätteledsen och tog det väldigt personligt och det gör man ju, det är ett fritidsintresse och man gör ju det utifrån att man brinner för nånting" (Intervju 1). Detta sätt att behandla en person kan härledas till Berit Ås härskartekniker och framförallt den andra, förlöjligande (Ås 1982 s.42ff). Samma respondent fortsätter att berätta att inte bara män gör så här, utan även äldre kvinnor, vilket ger en tydlig härledning till hennes unga ålder. Vidare säger hon att det har blivit mycket bättre, och att det enbart beror på att hon allt oftare vågar säga ifrån, och det gäller inte bara henne själv, utan även när andra blir utsatta för liknande behandling (Intervju 1). Liknande behandling har den enda mannen i studien varit med om;

[T]juvnyp har det funnits en hel del och det finns fortfarande eh, men det är väl mest en person som står för dom och det är [kommunalrådets namn] och det gör han mot alla i fullmäktige, så är han rättså otäck i debatten för

han, han är ganska så otrevlig eh, och det kan han fortfarande komma med att ja, nu har ju [respondentens namn] inte varit med så länge så att kan jag ju berätta för honom hur det var när hans partikamrater styrde, så kommer det en lång haderanga och så kommer hela den biten. Men jag menar, då är jag ganska bra på att ge igen. [...] Jo, vi hade förresten eh, alltså, ungdomsrepresentationen ser ju sämre ut den här mandatperioden än vad den gjorde förra mandatperioden, framförallt hos oss. Vi hade ju ett par tjejer som var under 20 år, 19-20 år förra perioden (harkel) och en av dom tjejerna, hon, hon var jättenervös och hon tog nån debatt, hon skulle gå upp och säga nåt om (ohörbart) och där gick [kommunalrådets namn] och totalmosade henne, på ett sätt som var, inte schysst, man kan inte begära att en som är 19 år ska kunna allting som en som har varit med i 30 år i politiken, utan då får man kanske istället föra debatten utifrån ett annat perspektiv, och det är väl enda gången jag har sett den här riktiga handslaget till att massakrera någon, men annars har det inte varit så farligt (Intervju 2).

L berättar att hon känt samhörighet med andra som varit unga, just eftersom de varit unga. De två personer som omnämns var företrädare för andra partier, något som bröt mot rådande normer (Intervju 1). Ingen av de andra respondenterna har känt samma sak, en har inte haft möjligheten ens, då hon varit den enda unga i sin KF.

”En del menar att man sätter invandrarnamn på vallistor för att ’fiska’ röster” (Kamali 2005 s.91). Givetvis väcks frågan om de unga sätts upp på vallistorna för att det ska se bra ut. Här hade det såklart varit ultimatum att ha åsikter från valberedningar, respektive medlemskår, beroende på vilket system respektive parti tillämpar för att sätta ihop listorna. Men utifrån de unga, som faktiskt har blivit placerade på valbar plats, vad beror det på att de hamnade där de hamnade? H berättar att hon hade varit med i partiet och att valberedningen tillfrågade henne, något speciellt för att komma med gjorde hon aldrig. Hon nekar inte till att hennes ålder varit en fördel, men visar på flera saker som hon tror att valberedningen tagit hänsyn till när de placerat henne på listan; ”valberedningen som gör de övervägandena, för att få ihop en fullmäktige-grupp som liksom, ja du vet, som fungerar och som är bred på olika sätt och vis, och det handlar väl säkert både om ålder, ursprung och klassbakgrund och politiska intressen och allt möjligt liksom” (Intervju 3). Nästa respondent sitter sin andra period och när jag frågar henne varför hon kom med så tror hon att det kan ha haft med åldern att göra, dessutom för att hon är kvinna; ”[u]ng tjej, bristvara i politiken”, uttrycker hon sig kort och gott (Intervju 1). Hon fortsätter vidare, om andra gången: ”den här gången hoppas jag att det är på grund av det jag gör. Och sen så är du ju så att vi har ju provval [...] och beroende på hur det går i provvalet, alltså hur medlemmarna internt röstar, så blir listan i stort sett därefter” L berättar också att hon precis kom med första gången (Intervju 1). Inte heller nästa respondent talar om några svårigheter att hamna på valbar plats, hon var däremot något mer osäker; ”jag [kom] nog precis på valbar plats. Tjugonde plats eller nånting sånt. Så där var det ju mer osäkert om jag skulle, bli att jag, jag var ersättare först, för vi förlorade nog ett mandat eller nånting sånt tror jag och sen så var det, rätt så många har hoppat av och då flyttades jag upp då ju” (Intervju 4). Här var det, precis som i L: s fall inte självklart att komma med. O sitter andra perioden, men första som ledamot, han tyckte inte att det var svårt att komma med. O tror istället

att det svåra är att veta hur man kan engagera sig, när man väl gör det så är partiet där och plockar upp personen i fråga och vill släppa fram dig. O hade själv suttit i en nämnd först, innan han gick över till platsen som ersättare i KF, för att nu ha intagit en ordinarie plats (Intervju 2). Precis som i de två föregående fallen har O:s parti provval bland medlemmarna. Att ha blivit uppsatta på vallistorna som alibin, eller för att partiet ska *fiska* röster är alltså inget som de intervjuade känner igen sig i. Istället verkar de tycka att det har gått ganska lätt att hamna på listorna.

En av respondenterna har en gång lagt grund för en situation där Pitkin skulle klassas H som politiskt omyndig. ”De förblir som barn, som ska tas om hand av dem som vet bäst” (Phillips 2000 s.54).

Jag vet att det var någon gång jag gjorde nånting [...] jag begärde ordet där man inte skulle begära ordet eller nåt sånt där. [...] det [var] en fråga som jag tyckte skulle få ställas som jag hade lämnat in då och juriste... eller ordförande inte tyckte skulle få ställas för det låg utanför den kommunala kompetensen. Och då så började jag prata utan att jag hade ordet, och det, där kan man ju verkligen säga, att hade det varit en äldre ledamot som hade gjort det så hade ju ehm, så hade dom, alltså det är... På rasten kom det fram typ tio personer och sa åt mig vad jag skulle göra. Alltså, jag visste ju, jag var ju bara upprörd. Jag tyckte att det var sjukt att jag inte fick ställa min fråga, jag tyckte att det var sjukt att jag inte fick tala för min sak. Men det är ju inte om att jag var ung, det handlar ju om fullmäktiges regler, så är det ju, men du vet, ibland kan man inte lägga band på sig. Fan liksom, jag måste få säga... Då la jag märke till... då var det väldigt mycket män i 50-årsåldern, för alla partier, som sen kom fram för, eh, till mig och sa vad jag skulle göra och skulle vara så här lite snäll på nåt vis. Inte så här typ, det här gjorde du fel, utan mer så här, nu ska vi lära dig (Intervju 3).

Förmodligen visste också de äldre att H visste att hon gjorde fel, ändå rättades hon. En tydlig markering från de äldre. L har upplevt en liknande situation när, men där hon inte visste att hon gjorde fel;

alltså, det är väldigt tabu att umgås med människor från andra partier, alltså det är väl som allt annat som, lite individuellt men, när jag började i socialnämnden så kände jag en person som satt där eh, som var vänsterpartist, så när jag kom in på mötet så, eftersom jag inte kände någon annan så gick jag såklart fram till honom först, [...] då bröt jag ju alla koder som fanns, för det första gick jag ju till helt fel sida av rummet och fikade med helt fel grupp och ja, det blev ju jättekonstigt liksom. Det förstod jag ju inte då, men sen efteråt har jag ju förstått och jag har till och med fått kommentarer över att jag kom in där och gick bort till vänsterpartiet... och det handlar nog om att jag är, jag är ju en annan generation. [...] Det är väl det där, skillnaden mellan sak och person [...] Jag har alltid varit medveten om att han har varit vänsterpartist, men det spelar ju inte någon roll, medans det var ju väldigt stort för dom andra då ju. (Intervju 1)

Att omdefiniera den politiska agendan är något partier ibland måste göra för att nå ut till tidigare uteslutna grupper. (Phillips 2000 s.220). Nu har inte unga varit helt uteslutna i de undersökta kommunerna, däremot kommer det att göras en speciell ungdomslista i en av kommunerna till höstens val, detta motiveras genom den låga representationen av unga och att det på det här viset ska bli lättare att

välja de unga. De unga står även med på den ordinarie listan, men att ta mandat har i två tidigare val visat sig vara lättare genom ungdomslistan (Intervju 2.).

En av respondenterna visar ett exempel, där åldern blir ett tydligt problem, trots att O helst hade velat se att det var kunskaperna och inte åldern som spelade roll;

[J]ag [såg] att socialdemokraterna hade lyft upp en som var 27 på tredje plats eller fjärde plats och sen så var det samma gamla (med eftertryck) gäng som satt där, och så säger [kommunalrådets namn], att ja, men 27 är ungt, jag tror att man måste vara 27 för att förstå vad det här handlar om. Och då blev jag rättså vansinnig för jag tycker att det är bland de gubbigaste kommentarer jag överhuvudtaget har hört. Alltså, jag tycker tvärtom, 27, då är man nästan, då är du redan fördärvad, du ska in när du är 20, 21. Kanske 18-åringar är jättebra, jag menar se på Gustav Fridolin, han är 22 nu och lämnar riksdagen. Han har suttit i budgetförhandlingar med regeringen, skulle du inte kunna sitta i kommunfullmäktige då, det är ju... givetvis! Sen kan jag säga, det är ju en mognadsfråga, det har ju inte alls med ålder att göra, det finns ju människor som är 55 som aldrig borde sätta sin fot där. Och det är ju dom som är 18, som vi skulle dra in med håv, för att få in dom så att, det handlar inte så mycket om ålder. (Intervju 2)

På frågan om de fyra någon gång känt sig för unga för de uppdrag de haft, så upplever ingen direkt att det är så. Tre stycken har däremot suttit i nämnder och utskott där åldern kan ha varit en viss nackdel (Intervju 1,3 och 4). ”Alltså, det jag väl har känt var att hela äldreomsorgen hamnade på ju mig (skratt) [...] det kändes till en början ganska långt bort, också eftersom jag inte själv har, amen du vet, mor- och farföräldrar som jag har liksom... nu har jag dom faktiskt inte alls, farmor levde precis när jag började, men det var ju inte så att vi diskuterade såna saker” (Intervju 3). H fortsätter ”[n]ä, jag tycker inte att jag är för ung, men ja, jag tycker att det är tråkigt att det är fler som inte är, som är yngre så att säga, i ett fullmäktige på 61 personer” (ibid.). Vid den omvända frågan, om att vara förfördelad, svarar ingen med något exempel, utan något mer svävande att det är svårt att komma ihåg stunder då man blir förfördelad eller att de inte tänkt på det (Intervju 1-4).

En av respondenterna känner sig kränkt eftersom hon är yngst, speciellt är det en äldre man från oppositionspartiet som går mot hårda attacker. Respondenten säger att det ”räcker att jag går upp i talarstolen, jag behöver knappt öppna munnen förrän han blir uppeldad, han hör knappt vad jag säger och sen så kommer det nåt hårt angrepp mot mig som person. Han ifrågasätter mina intentioner med motionen och om jag verkligen vill det jag säger och om det inte bara är för att synas jag ställer mig i talarstolen” (Intervju 4). Vidare fortsätter hon att ”det har inte med politik att göra hur man ser ut, eller vilken ålder man har, eller om man är kvinna eller man” (Intervju 4). Givetvis är det i den här situationen svårt att avgöra huruvida den här mannen går åt henne för att hon är ung, kvinna, både och, eller något helt annat. Tydligt däremot är att den här mannen använder två av härskarteknikerna, osynliggörande och förlöjligande (De 5 härskarteknikerna s. 2-5).

Och då satt den ene, den här mannen då, som brukar vara hård mot mig hela tiden satt och knackade pennan i bordet så fort jag pratade, himlade med ögonen, publiken såg ju det, men dom klappade ju varenda gång jag pratade för att dom tyckte att det var bra, det jag sa och ju mer folk klappade eller uppskattade det jag sa desto mer började han hålla på med pennan och himla med ögonen och sucka och så och dom har ju en liten mick där framme, så det hördes ju också, så folk sa det till mig sen att han gjorde som han gjorde. [...] [E]fter debatten så sa han faktiskt nånting som gjorde mig ledsen, för man kan inte tåla hur mycket som helst så sa han bara, tack för det här M, du ska bara veta att du fördärvade hela den här kvällen och jag sa bara, va?, vadå fördärvade hela den här kvällen? Jag har inte sagt nånting som var fel, jag har riktat in mig på fakta liksom, statistik och pratat utifrån min erfarenhet, det var ju lättare att dyka på mig än han som är en etablerad politiker [...] han tycker att jag är provocerande, försöker hitta fel i allt jag gör [...] det är nånting varenda fullmäktige vi har. Och det går ju till en viss gräns så jag, det tog ett tag innan jag kom över det, för jag tycker att det är fel och det är inte många unga som orkar engagera sig, så att, blir det så här är det klart att det är fler och fler som ger upp. (Intervju 4)

Senare under intervjun berättar samma person att hon får ta emot pika för att hon är ung (Intervju 4). Ännu något senare i intervjun framkommer bevis på att respondenten blir utsatt för härskartekniken förlöjligande, flertalet gånger har hon blivit utsatt den femte tekniken, påförande av skuld och skam. De har försökt "sätta dit" henne, men hon berättar att de inte lyckats, förmodligen för de eldar upp sig för mycket, "dom retar sig mer på hur jag ser ut eller att jag är ung eller nånting sånt" (Intervju 4 – Ås, 1981 s.54f). De här övertagen och försöken till övertag berättar respondenten om, som att de utförs mot henne för att hon är ung. Hade jag gjort intervjun med och sagt att jag studerade kvinnors situation och inte ungas, hade svaren kunnat vara annorlunda. Däremot tar den här kvinnan ett par gånger upp två faktorer som hon anser spelar roll och det är både att hon är ung och kvinna.

3.4 Ålder och kön

Intersektionalitetsbegreppet är särskilt viktigt [...] eftersom det riktar uppmärksamheten på att det kan finnas andra relevanta maktordningar än dem som forskaren utgått ifrån. [...] Det bör betyda att forskaren under analysens gång kan pröva eller upptäcka att en maktordning som inte varit utgångspunkten för analysen visar sig vara relevant och därmed tas med, men också det omvända. Forskningsprocessen blir därmed inte linjär som i mer hypotesstyrd forskning utan snarare lik den upptäckande forskning som grundad teori och hermeneutik står för. Nya frågor kan successivt få tyngd i analysen och därmed påverka även de inledande analyskedena (Krekula et.al. 2005 s.87).

Att titta på ålder och kön var från början inte min tanke, men något som har kommit att bli oundvikligt.

"Kvinnliga politiker med invandrarbakgrund har det ännu svårare, enligt vissa kvinnliga deltagare. Här samvarierar kön och etnicitet. 'Speciellt om man är

invandrare och kvinna måste man kämpa tredubbelt så mycket för att tas på allvar” (Kamali 2005 s.94). ”Inom socialgerontologin har samspelet mellan kön och ålder återkommande beskrivits i additiva termer av dubbel utsatthet, dvs att fördomar och diskriminering förväntas bli värre när olika underordningar kombineras (Krekula et.al. 2005 s.82f)”. Går det att hitta en jämförelsepunkt här, genom att istället för att titta på kön och etnicitet, titta på kön och ålder. Att titta på ålder och etnicitet är en annan intressant fråga, som jag inte kan ta itu med eftersom personerna i underlaget är etniskt svenska. Just på grund av detta kanske frågan är något som är väldigt viktigt att ta itu med. Någon speciell teori om kön och ålder finns inte, men jag använder mig av intersektionalitetsteorier samt de tankar som Krekula et.al. har presenterat i ämnet.

De los Reyes och Mulinari tar upp två intressanta frågor i sin bok, ”[v]ilken förståelse av makt gör det möjligt att relatera förekomsten av multipla identiteter till olika maktasymmetriaxlar? Vad är det som gör vissa maktsymmetrier mer relevanta än andra?” (de los Reyes – Mulinari 2005 s.15). I olika kontexter bör olika maktasymmetrier vara intressanta, att jag väljer att ta upp kön tillsammans med ålder handlar om att respondenterna själva tog upp kön som en faktor flertalet gånger. Alltså är det en variabel som är svår att bortse ifrån. Den andra frågan de los Reyes och Mulinari tar upp hänger samman med mitt resonemang: ”[ö]verfokusering på kön och underfokusering på andra sociala relationer konstruerar kvinnor som offer, vilket i förlängningen också utesluter vissa kvinnor från delaktighet i maktutövandet” (de los Reyes – Mulinari 2005 s.125). Det är viktigt att ha i åtanke att eftersom nu kön förs fram i ljuset är det mycket troligt att andra sociala relationer förbises. De los Reyes och Mulinari ”placeras intersektionaliteten inom den kritiska traditionen då detta perspektiv öppnar för ett ifrågasättande av gamla och nya sanningar, samt även för en självkritisk reflektion över den akademiska praktikens hegemoniska karaktär” (2005 s.14).

Viktigt i intersektionalitetsanalyser är också att se till de flera underordningar som finns. ”Ambitionen att kontextualisera maktanalyser medför att de flesta kritiska forskare gått ifrån en strukturell och endimensionell förståelse av makt för att istället vända blicken mot simultana processer som konstruerar och vidmakthåller relationer av överordning och underordning mellan individer och grupper” (de los Reyes – Mulinari 2005 s.17). Däremot finns det en fara, även i denna forskning att den ”riskerar att reproducera de problem som under en längre tid har påtalats inom genusforskningen. Därför ser vi diskussionen om ålder och intersektionalitet som viktig i dubbel bemärkelse (Krekula et.al. 2005 s.82)”.

Det första exemplet handlar om M, som berättar att hon blir åsatt för flera saker av de äldre ledamöterna; ”I debatter så koncentrerar man sig ofta på att man, att man är ung och kvinna och lite sånna saker. Ja, var är barnen ikväll, och skulle du inte varit hemma hos dom istället? Underförstått lite pikar, som kan ta rättså hårt, eller mycket hårt faktiskt. [...] Det upplevs ibland som provocerande bara det att man är ung och att man öppnar munnen och man dessutom kan nånting och att man vinner debatter” (Intervju 4). Ett exempel där en kvinna med små barn blir utsatt, tydligt syns två härskartekniker återges här, dubbelbestraffning och påförande av skuld och skam (De 5 härskarteknikerna, s.8-10).

En av respondenterna har blivit tillsagd om att hon pratar för mycket.

”alltså jag får kommentarer om att jag pratar mycket, ofta, men jag skrattar mer åt det. Men jag inser ju att ingen skulle säga det till en man, en medelålders man som sitter och traggas [...] som återupprepar det som redan har sagts, liksom det klassiska, det är ingen som säger till honom... men det är mycket så där, man kan komma till ett möte och så kan nån säga så, är du snackesugen idag? Jag vill bara veta hur länge mötet kommer vara eller så där du vet. Underförstått att, om du är tyst så går detta snabbt och jag går ju inte dit för att det ska gå snabbt, jag går ju dit för att jag tänker (skratt) försöka påverka vad jag kan och förändra, och har man inte den attityden så menar jag på att man inte har där och göra” (Intervju 1)

Detta är en del av vad Krekula et.al. menar vara normer som definierar hur vi kan uppföra oss vid en viss ålder eller livsfas. ”De institutionaliserade livsförloppen kan ses som en åldersordning i samhället, som en maktstruktur, både i fördelning av resurser och möjligheter, och disciplinering till normefterlevnad [...] Det förväntade livsförloppet kan se olika ut för kvinnor och män” (Krekula et.al. 2005 s.83). Ytterligare ett exempel på att en respondent gör fel utifrån sitt kön och sin ålder är M och när hon väljer att se ut och göra det hon gör.

[J]ag läste Lisa Marklunds bok, det står att man klär sig som männen till sist för att bli accepterad och ofta så väljs kanske en kvinna in i en styrelse och då klär hon sig som männen i svart kostym, slips har man kanske inte, men en liten söt scarf och så är man liksom socialt accepterad och så får dom in kvinnoperspektivet i den styrelsen och felet som kvinnan gör då, som jag ser det är att man blir dörrvakt. Så blir ofta många äldre kvinnor, dom blir dörrvakt så då motarbetar dom andra kvinnor indirekt och säger, ja, jag blev engagerad när barnen flög ut och nu har jag tid till det här och indirekt blir det då att dom unga kvinnorna gör ett felaktigt val, för det säger kvinnorna också och samhället säger att det är fel att göra det valet men männen får aldrig höra frågor om barnen eller, och så vidare, eller hur dom klär sig eller hur dom betar sig, så att för kvinnor handlar det mycket om utseende. Ja, man ska klä sig på ett visst sätt och man får inte sticka ut och jag tror att jag gör det fast att jag inte tycker att jag själv gör det och har svårt att förstå varför dom tycker att jag gör det [...] Det är svårt, men samtidigt kan man ju inte göra sig till någon annan heller, utan det behövs ju nya människor [...] den uppskattning jag får är ju framförallt från allmänheten, från medborgarna, alla säger ju att, ja det behövs en sån som du som är vanlig, dom ser en inte som politiker, men dom tycker det man säger är bra (Intervju 4).

”Lykke ser intersektionalitetsanalysens koppling till mångfaldsperspektivet som ett potentiellt hot mot könspektivet medan de los Reyes & Mulinari ifrågasätter vad de kallar den hegemoniska feminismen. De ser risker i att intersektionalitet hålls fast inom det feministiska projektet och konstrueras som ett ’feministiskt begrepp’” (Krekula et.al. 2005 s.87f). Att feministisk analys fortfarande står i främsta rummet jämfört med andra underordningar märks tydligt genom att respondenterna själva tar upp detta perspektiv. Intressant hade här varit att se huruvida en äldre kvinna hade fått samma eller liknande behandling som i följande exempel;

[J]ag får ju klappar hela tiden, på axlarna, ryggen, på huvudet och jag vet inte överallt, ja. Och små kommentarer om var är barnen ikväll, kan din man lägga barnen och, du vet så här, helidiotiska grejor, så jag tänker vad säger du, men så kommer man inte på nåt bra att säga emot och så kommer man och bara säger, ja det är klart han kan, det är ju hans barn och, alltså det är, det känns nästan helt absurt att säga det, men det är sånt som händer hela tiden, man glömmer ju mycket också för att man är tvungen att glömma, man får kasta av sig det mesta, för annars orkar man ju inte hålla på, ja (Intervju 4).

3.5 Diskrimineringsgrunder som ej beaktats

Metro ringde upp mig nån gång så här, om ung i fullmäktige, och dom här frågorna dom blir alltid så, jamen du vet, så här eeh, amen upplever du nåt speciellt för att du är ung, blabla, alltså, allting, det är ju inte, det är ju inte bara att man är ung som spelar roll, det spelar roll att du är kvinna, att du företräder vänsterpartiet, vilka åsikter du företräder, jag menar som du till exempel säger jag och O, jag tror att han sa samma sak, vi har inte särskilt mycket gemensamt (skratt), vi är, du vet så här, det är likadant när vi var på en sån här RFSL-intervju [...] så då frågade dom också om vi skulle, om vi hade nånting gemensamt och vi tittade på varandra... Näe! Du vet så här, man liksom plockas in i grupper som man inte riktigt, ja du fattar. Det är klart att det spelar roll att man är ung, men det är så mycket annat som spelar roll (Intervju 3).

Söka kunskap i de olikheter som kan finnas mellan fixerade typologier av människosläkten, samtidigt som orsaken till dessa olikheter förbises eller tas för givna: kvinnor jämförs med män [...] unga med äldre. [...] Trots det eventuella deskriptiva värdet av dessa jämförelser säger de inget om vad som utgör orsaken till dessa skillnader, om förändringsmöjligheter och inte heller om dessa kategoriers egentliga natur (de los Reyes – Mulinari 2005 s.25).

Precis som jag beskrev i inledningen tror jag att flertalet faktorer spelar in när jag analyserar svaren som respondenterna har gett mig. Ålder är inte en ensam faktor, trots att det här är en studie som utgår just från generationsförhållanden. Ovan finns kön som en beroende variabel, den var mest synlig och fick alltså utrymme. Att alla var etniskt svenska kan ha påverkat svaren, men något som är svårt att mäta då det inte finns en jämförelsegrupp i samma ålder, helt enkelt eftersom det är en grupp som är väldigt lågt representerad (jämför Kamali 2005). Utifrån andra perspektiv så är personerna som är med också förfördelade, ingen av dom har något synligt funktionshinder. Att två är homosexuella syns inte på vallistorna, eller på personerna, det hindrar inte att det kan vara en grund för diskriminering som kan ha varit en faktor som jag borde ha tagit hänsyn till. Säkerligen finns det andra grunder till diskriminering eller underordning som jag inte tagit med i beräkningarna. Givetvis är det förkrossande att inte kunna göra en helhetsanalys, men som både de los Reyes & Mulinari och Krekula et.al. påpekar är det knappast något som är genomförbart (2005: 24 – 2005: 81).

4 Slutsatser

Min analys behandlar de fyra genomförda intervjuerna. Här ser vi att alla, i större eller mindre utsträckning, upplevt att de blivit tillhysta, tillsagda eller klappade på huvudet för att de är unga. Två av de tre kvinnorna har också upplevt diskriminering utifrån att de är unga kvinnor, precis som att den ende mannen berättar om en yngre kvinna som tidigare satt i KF blev rejält avhyvlad. Det är svårt att dra några generella slutsatser alls, eftersom de fyra fallen ser så olika ut. En sak som kan sägas är att de alla har blivit utsatta någon gång på något sätt. Två av respondenterna vid enstaka tillfällen, medan de två andra utstått mer konstant och kontinuerlig dålig behandling. Om det är svårt att generalisera över fyra fall är det ännu svårare med två, men i den här studien har de två mest åsatta varit de två småbarnsföräldrarna. Som jag har diskuterat ovan, utifrån Krekula et.al., så är det möjligen så att normer följer med livsloppet och att föräldraskap och politik är tabu.

Den positiva slutsats jag kan dra utifrån intervjuunderlaget är att alla fyra kastar av sig nedlåtande kommentarer och behandling ganska snabbt, de har (om det inte redan haft det tidigare) fått skinn på näsan och kan kasta tillbaka lika sura kommentarer, t.ex. likna de äldre vid urtidsdjur (O nämnde dinosaurier när han talade om de äldre). Trots att L aldrig känt sig så kränkt som nu tidigare i sitt liv, så säger hon – precis som de andra – att hon nu kan ta det i mycket större utsträckning. Om det är positivt att kunna ta elaka kommentarer eller inte låter jag vara osagt. Det positiva borde vara att respondenterna har blivit bättre på att ta debatter, och det är väl just vad som behövs för att bli en framgångsrik politiker. Och angående åldern, så är det ju bara en tidsfråga innan mina respondenter tillhör normen.

Helhetsupplevelsen jag får från studien är att de unga visst känner sig utsatta, mer eller mindre. Men samtidigt att de alla känner att de har en uppgift att klara av, ett uppdrag att slutföra och att det står i centrum. För alla fyra står politiken i centrum och det ska vara och är det viktigaste och största för dessa ledamöter.

4.1 Sammanfattning

Ämnet jag har jobbat med har varit intressant och lärorikt, bland annat för att det är ett förhållandevis utforskat område. Trots att slutsatserna inte är omvälvande, så hoppas jag att uppsatsen kan ge inspiration åt andra att ägna sig åt vidare forskning vad gäller unga och politik. Ett par förslag till vidare forskning har jag redan gett löpande, det har handlat om studie som bygger på etnicitet och

ålder i politiken, hur de unga som inte är engagerade partipolitiskt resonerar - de som upplever maktlöshet, samt huruvida det spelar någon roll om ett parti har valberedningssystem eller medlemsomröstning som metod för att de unga ska komma/inte komma med på vallistorna. Utifrån slutsatserna ovan hade det också varit intressant att se på en undersökning byggd på upplevd underordning utifrån kön, ålder och föräldraskap. Att bygga vidare på dessa och andra ämnen kring unga och politik ser jag inte som ett problem, det finns hur mycket som helst att ta av! Problemet skulle kunna vara att definiera unga som en grupp och därefter ge gruppen egenskaper och utifrån dessa studera om det finns diskriminering eller inte. Detta tangerar till viss del det gamla dilemmat för feminister; att visa på problem kan lika mycket ge problem som att lösa problem. Min förhoppning är att ungas situation kommer att fortsätta studeras, men att forskningen inte bara visar på de nackdelar och problem som finns utan också lyfter fram unga som kompetenta på något alldeles speciellt, nämligen att vara unga!

5 Referenser

5.1 Förstahandskällor

Intervju 1, respondenten återfinns i uppsatsen som L, 2006-05-05 – se bilaga 1
Intervju 2, respondenten återfinns i uppsatsen som O, 2006-05-06 – se bilaga 2
Intervju 3, respondenten återfinns i uppsatsen som H, 2005-05-06 – se bilaga 3
Intervju 4, respondenten återfinns i uppsatsen som M, 2005-05-08 – se bilaga4

5.2 Andrahandskällor

Annå, Erik – Gidlund, Gullan – Ljunggren, Anders – Meyer, Margareta – Zetterberg, Pär, 2000. *En uthållig demokrati! – Politik för folkstyrelse på 2000-talet*. SOU 2000: 1. Stockholm: Fritzes.

De 5 härskarteknikerna (saknar utgivningsår). Stockholm: Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (ROKS).

de los Reyes, Paulina –Mulinari, Diana, 2005. *Intersektionalitet. Kritiska reflektioner över (o)jämlighetens kamp*. Malmö: Liber.

Eduards, Maud, 2005. *Förbjuden handling – om kvinnors organisering och feministisk teori*. Malmö: Liber.

Esaiasson, Peter – Gilljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Wägnerud, Lena, 2003. *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Nordstedts Juridik AB.

Kamali, Masoud, 2005. *Sverige inifrån. Röster om etnisk diskriminering*. SOU 2005: 69. Stockholm: Fritzes.

Krekula, Clary- Närvänen, Anna-Lisa – Näsman, Elisabet, 2005. Ålder i intersektionell analys. *Kvinnovetenskaplig tidskrift* 2-3 2005, Intersektionalitet, s. 81-94.

Lundahl, Lisbeth – Hansson, Kristian, 1999. Kommunala ungdomsprojekt – demokratiprojekt. *Det unga folkstyret*. SOU 1999: 93. Stockholm: Info Direkt.

Montin, Stig, 1998. *Lokala demokratiexperimen - exempel och analyser*. Demokratiutredningen. Skrift nr.9. SOU 1998: 155. Stockholm: Fritzes.

Peterson, Carl-Gunnar, 1975. *Ungdom och politik. En studie av Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund*. Outgiven handling, Lund: Statsvetenskapliga institutionen.

Phillips Anne, 2000. *Nävarons politik – den politiska representationen av kön, etnicitet och ras*. Lund: Studentlitteratur.

Oscarsson, Henrik, 1998. *Det unga medborgarskapet*. Det unga medborgarskapet, s. 13-30. SOU 1998: 101. Stockholm: Fritzes.

Ungdomspolitiska kommittén, 1997. *Politik för unga*. SOU 1997: 71. Stockholm: Fritzes.

Young, Iris Marion, 2002. *Inclusion and democracy*. New York: Oxford University Press.

Ås, Berit, 1982. *Kvinnor tillsammans. Handbok i frigörelse*. Malmö: Skogsgrafiska AB.

5.3 Internet

Internet 1: www.dagenssamhalle.se/zino.aspx?articleID=5290 2006-03-15

Internet 2: www.dagenssamhalle.se 2006-04-18

Internet 3: www.scb.se/Grupp/regionalt/rg0101/kommuner_text.pdf 2006-04-12

Internet 4: www.astorp.se 2006-04-24

Internet 5: www.bastad.se 2006-04-24

Internet 6: www.bjuv.se 2006-04-24

Internet 7: www.burlov.se 2006-04-24

Internet 8: www.bromolla.se 2006-04-24

Internet 9: www.engelholm.se 2006-04-25

Internet 10: www.eslov.se 2006-04-25

Internet 11: www.hassleholm.se 2006-04-25

Internet 12: www.helsingborg.se 2006-04-24

Internet 13: www.hoganas.se 2006-04-25

Internet 14: www.horby.se 2006-04-24

Internet 15: www.hoor.se 2006-04-24

Internet 16: www.kavlinge.se 2006-04-24

Internet 17: www.klippan.se 2006-04-24

Internet 18: www.kristianstad.se 2006-04-25

Internet 19: www.landskrona.se 2006-04-24

Internet 20: www.lomma.se 2006-04-24

Internet 21: www.lund.se 2006-04-24

Internet 22: www.malmo.se 2006-04-24

Internet 23: www.orkelljunga.se 2006-04-24

Internet 24: www.osby.se 2006-04-24

Internet 25: www.ostragoinge.se 2006-04-25

Internet 26: www.perstorp.se 2006-04-24

Internet 27: www.simrisamn.se 2006-04-25

Internet 28: www.sjobo.se 2006-04-24

- Internet 29: www.skurup.se 2006-04-24
- Internet 30: www.staffanstorp.se 2006-04-25
- Internet 31: www.svalov.se 2006-04-24
- Internet 32: www.svedala.se 2006-04-24
- Internet 33: www.tomelilla.se 2006-04-24
- Internet 34: www.trelleborg.se 2006-04-25
- Internet 35: www.vellinge.se 2006-04-24
- Internet 36: www.ystad.se 2006-04-25
- Internet 37: www.dubestammer.se/pdf/ovningsbok.pdf (Strandman, Thintin - Berggren, Eje 2005, www.flicka.gov.se), Stockholm: Du bestämmer/Tjejzonen. 2006-05-12
- Internet 38: www.ungdomsstyrelsen.se/art/0,2072,2355,00.html 2006-03-16

6 Bilagor

BILAGA 1

Intervju med L, kvinna, ledamot i KF i en mellanstor stad, för (fp)
5/5 2006

I = Isabel

L = respondent

H= L: s son

I: Vilket år är du född?

L: sjuttinio

I: För vilket parti sitter du i kommunfullmäktige?

L: Folkpartiet

I: Ehm, hur blev du politiskt engagerad?

L: *tystnad* ...det var nog egentlige, det började som en hobby, alltså precis som att jag hade börjat eh, spela innebandy eller så där. Jag gick inte med i Folkpartiets ungdomsförbund, jag gick faktiskt med i socialdemokraternas ungdomsförbund. Både min pappa och farfar har haft förtroendeuppdrag för socialdemokraterna i [stadens namn], så det blev naturligt att gå med där.

I: Ja...

L: Jag var med i ett halvår kanske, så kände jag att jag inte...att det inte var nåt för mig. Jag var väldigt ung, jag var bara tretton. Så gick jag med i folkpartiets ungdomsförbund istället. Eh, då hade jag väl fyllt fjorton. Ja, sen har det väl varit min hobby så att säga, sen dess. Vissa delar har jag (ohörbart) när jag jobbat med det, för ungdomsförbundet som ombudsman och nu sen jag fick H, så har jag börjat jobba för folkpartiet i Skåne... några timmar i veckan. Jag var inte så himla bra på att vara mamma på heltid... jag kryper lite på väggar, jag tycker det är fruktansvärt att bara gå hemma och fika och sådär.

I: Sen, när gick du över till moderpartiet... eller har du varit med i ungdomsförbundet... eller fortfarande är...

L: Jag är fortfarande med i ungdomsförbundet, man kan vara det till man är trettio nånting, som stödmedlem. Det där gick nog, jag fasades in liksom, men man kan väl säga att eftersom [stadens namn] inte är så stort så var det ju ofta så att folkpartimötena och LUF, som då ungdomsförbundet heter, att deras möten låg samtidigt eller sådär. Så det där var inte ett så stort steg, så jag kan inte säga exakt när det var. Jag kände mig ju, det är klart att om man får ett förtroendeuppdrag blir man ju folkpartist på ett helt annat sätt. Eh, ja... jag var arton och nån månad när jag fick mitt första förtroendeuppdrag.

I: Vad var det för ett uppdrag?

L: I socialnämnden i [stadens namn], eller det heter, eh, hette arbets- och socialnämnden då. Arbetsmarknadsfrågor och sociala frågor. Det heter inte så längre...

I: Ehm, så det är första mandatperioden som du sitter i kommunfullmäktige nu?

L: Nä, det är andra

I: Det är andra. Vad bra, du är den första som har...suttit så (ohörbart, H skriker). Hur kom det sig att du blev satt på en valbar plats, på listan?

L: Den här gången menar du, eller första gången...?

I: Eh, vi kan nog ta, eh första gången. Vi kan ta båda gångerna...

L: Första gången var det nog så att eh, det var på grund av eh, min ålder och så.

I: Mm

L: Kan jag nog säga. Ung tjej, bristvara i politiken. Eh, den här gången hoppas jag att det är på grund av det jag gör. Och sen så är du ju så att vi har ju provval på... och beroende på hur det går i provvalet, alltså hur medlemmarna internt röstar, så blir listan i stort sett därefter.

I: Så det var inte svårt att första gången hamna på valbar plats?

L: Första gången stod jag inte på valbar plats, jag kom in för att en, eh, person som... trappade ner på grund av ålder, av åldersskäl, så man kan säga, jag stod inte på (skratt) valbar plats första gången. Nä, det gjorde jag inte. Så att säga halkade in.

I: Har du känt någon samhörighet i kommunfullmäktige med några andra som har varit yngre, för att ni är ganska ovanliga?

L: Eh, mm, fast det är bara jag kvar. Det är ju så om jag känner, alltså nu blir det väl, i [stadens namn] då så har det väl varit J1 och J2 då som varit unga. J1 har flyttat, henne känner jag väl, vi har gått i skolan ihop och J2 känner jag också väl, eh, han har också slutat.

I: Och dom har varit folkpartister också?

L: Nä, J2 var vänsterpartist, eller va, han är... fortfarande vänsterpartist och J1 är eh, moderat. Men det är dom som har varit unga i fullmäktige liksom. Eh, det har ju varit någon som har varit ett år under trettio, men jag räknade inte dom. Utan jag räknar oss, såna som har varit runt tjugo.

(tystnad, H hämtas på golvet)

L: Så är det ju, men dom har ju flyttat på grund av att dom har pluggat nån annanstans, och har fått jobb och så. [Stadens namn] är ju inte en stad man, mer en stad att bo i än att jobba i och när man är ung så är det inte så attraktivt. Det är snarare så att man kanske flyttar tillbaka när man skaffar barn och är sugen på en villa som inte kostar skjortan.

I: Ja, så är det nog.

L: Mm

I: Vilka har varit dina intressefrågor?

L: (suck) Ja, det började nog så att jag fick ett uppdrag i miljönämnden och då skapades det väl, så att säga, ett intresse för miljö (skratt) som jag kanske egentligen inte, det var inte direkt självvalt utan, det fanns en plats där och då... eh, sen är det väl de sociala frågorna och just nu så har jag växlat över till skolfrågor. Det är jättespännande tycker jag. Jag har hållt på med de där sociala frågorna rätt länge, jag har fortfarande kvar en del uppdrag på det, men det är inte så mycket politik i det uppdraget. Så det är jätteroligt nu med socia... skolfrågorna. Sen är det klart, det följer ju, alltså intresset följer ju livet, jag menar det är klart att just nu är skolfrågor och barnomsorgsfrågor högaktuellt. Hade du frågat för två år sen hade jag tyckt att det där är någonting andra får syssla med. Det intresserade mig inte så där...

I: Men har du känt att du nån gång har fått frågor som har, du har bara fått dom för att du var ny så där. Alla andra hade sina uppgifter... som med miljön.

L: Mm, så är det ju, eller så var det. Men det berodde också på, ska jag vara schysst och säga, när jag eh, det, ehm, uppdragen fördelas ju efter valet och eftersom jag första gången inte hade fyllt arton vid det valet fick jag ju ta en plats som blev ledig efter nån hade slutat liksom, så det fanns ju inte ett fullt spektra att välja på.

I: Är det nån gång så att du fått agera ung, eh, och respresentera andra unga för att du varit en av de yngsta?

L: Nä, jag tror faktiskt inte det. Nä, jag funderade på det när du skickade frågan (skratt), jag känner mig inte så ung för jag har varit med ganska länge, ofta har jag varit med längre än många av dom andra som, som finns i sammanhanget. Det är så också, det är nog mentalt så att jag känner mig inte så ung, så det är mycket möjligt att jag gjort nån gång men jag inte

själv riktigt kopplat det, att jag har varit... men det är klart att jag säkert har varit det unga alibit någon gång

I: Just det.

L: (skratt)

I: Eh, har du blivit bemött av dom andra, eller äldre ledamöterna på nåt sätt som att du skulle ha mindre erfarenhet, eller...

L: Ja, det blir jag fortfarande.

I: Trots att du...

L: ja!

I: Suttit två perioder snart... kan du beskriva det?

L: Alltså det är, mycket lilla vän och så. Men jag tror att jag är rätt så duktig på att bita av nu. Jag har blivit mycket duktigare, innan blev jag jätteledsen och tog det väldigt personligt och det gör man ju, det är ett fritidsintresse och man gör ju det utifrån att man brinner för nånting.

I: (till H) Är du snabb?

(Lisa hämtar H som krupit iväg)

L: ... sen gäller det ju att kunna skilja på sak och person, man ska ju kunna ha en rättså tuff debatt, men ändå eh, gå ut därifrån och liksom slänga käft eller skämta med varandra eller så. Och i vissa sammanhang har det inte, har jag inte känt det, utan jag har känt att det varit ett jäkligt tufft klimat och att ja... att man, man?, ja att man, men det är faktiskt inte så att det är bara män, utan jag upplever det så att det är män och kvinnor som håller på med, vad kallar man det, härskartekniker kanske. Eh, och att det kanske inte bara är det att jag är ung, utan att jag är tjej också och sådär. Då blir det så.

I: Ehm...

L: Men jag känner att det har blivit mycket bättre och det beror på en själv och det är ju hemskt, det beror på att jag säger ifrån. Och jag försöker när jag ser och känner att andra drabbas att man faktiskt reagerar eh, att man kanske har ett extra stort ansvar när man själv har varit drabbad en gång och vara vaksam på det.

I: Eh, har det varit inom partiet eller har det varit generellt i...

L: Näe, inte inom partiet. Tyvärr är det så att det finns, alltså det är nog väldigt olika kulturer i olika partier och det är säkert så att det är olika i olika kommuner och alltså, sådär, så att det är väl inte. Men i [stadens namn] har ett parti styrt i nästan 100 år och det har satt sin prägel ehm, så att jag tycker ju att generellt är det så att det är socialdemokratiska män som är dom som är värst så att säg. Och min analys är den att dom är vana vid att styra och ingen annan ska komma och sticka upp liksom, för att det är...

I: Nä

L: Och det finns nästan inga unga tjejer bland många och dom... få kvinnor som pratar och så där, så när det då kommer en ung tjej som säger nånting så blir det nåt alldeles nytt.

I: Har du känt dig hindrad av det också? Alltså, att du har pratat mindre eller... tagit upp färre frågor...

L: Nä, men jag skulle aldrig kunna tänka mig att en, alltså jag får kommentarer om att jag pratar mycket, ofta, men jag skrattar mer åt det. Men jag inser ju att ingen skulle säga det till en man eh, en medelålders man som sitter och traggar, Nä, H!, som återupprepar det som redan har sagts, liksom det klassiska, det är ingen som säger till honom... men det är mycket så där, man kan komma till ett möte och så kan nån säga så, är du snackesugen idag?, jag vill bara veta hur länge möt... mötet kommer vara eller så där du vet. Underförstått att, om du är tyst så går detta snabbt och jag går ju inte dit för att det ska gå snabbt, jag går ju dit för att jag tänker (skratt) försöka påverka vad jag kan och förändra, och har man inte den attityden så menar jag på att man inte har där och göra. Och, eh, har, man får ju försöka, men i början så, eller det var så här, att när jag började engagera mig så var folkpartiet i [stadens namn] ganska små, vi hade tre mandat i fullmäktige och idag har vi åtta (harkel), när jag började så, för det

första var jag ensam som folkpartist i miljönämnden och eh, i socialnämnden så var det jag och en äldre herre eh, och han hade jätteproblem för att han eh, (skratt) han hörde dåligt, så han hängde liksom inte med i debatten, så då kändes det ensamt fastän jag inte var ensam. Men nu när vi har åtta mandat så har vi fyra, två ersättare och två ledamöter i alla nämnder, så då är man liksom en grupp och det stärker ju en också, att man känner, ja, det tar inte så hårt om dom säger nånting för att man känner att man har ändå en tre stycken som står bakom en, så att det spelar väl in också.

I: Ja... eh, vem sätter dagordningen?

L: Hur, alltså på mötet menar du?

I: Ja, alltså, jag tänkte är det, har det varit svårt att få upp nånting på dagordningen, från din sida?

L: Ja, det är ju omöjligt, det är ju ordförande som sätter dagordningen, vill jag nånting så lusläser man ju hur man ska kunna stoppa det på... så att eh, det är ju klart, det är mer politiken än, så är det ju oavsett om det är en äldre man eller om det är en ung kvinna när man stoppar ett förslag från ett annat parti så det är ju, så det är det spelet går ut på (skratt)

I: Det handlar mer om att stoppa andras förslag än att själv...

L: Mm, ja. Alltså, det är ju också så att det är från kommun till kommun. Men i vår, min uppfattning är att i vår kommun finns det ingen dialog eller lyssnande eller samarbete eller sånt där. Det är liksom konflikt.

I: Så att...

L: Så att det drabbar nog inte mig specifikt, men...

I: Kan du känna att som att vissa saker redan är avgjorda när man kommer till mötet? Att det är uppgjort

L: Allt är ju redan avgjort när det kommer till mötet.

I: Allt är?

L: Jag har aldrig blivit överraskad, jo, en gång blev jag överraskad, då var det en person som råkade rösta fel, annars är allting uppgjort, ingenting kommer upp för beslut. Det är ordförande som bestämmer vilka ärenden som ska upp på dagordningen, och han tar ju inte upp ärendet om han inte vet att det kommer gå hans väg, så att...

I: Känns det då meningsfullt och sitta...

L: Nä! Det känner jag nu, att jag har suttit i opposition för länge, jag känner att nu finns det annat i livet. Det här tar jättemycket tid, oerhört mycket tid, mycket mer tid än nån kan tänka sig tror jag eh, och det finns en gräns för hur mycket man kan lägga ner. Man känner, när H kom så började jag känna att det finns faktiskt andra saker här i livet (skratt). Du... (till H).

I: Eh, känner du att du har fått nödvändig information för att kunna ta dom beslut som... så här i efterhand, att det varit rätt beslut du tagit. Alltså, nu är det ganska lång tid för det, men kanske precis i början att man berättade om vissa saker, men inte om andra...

L: Alltså, det, mm, det där är ju så att man får ju, det är ju det största dilemmat att, att man aldrig vet hur man ska ställa frågan så att säg, att du måste nästan veta svaret för att kunna ställa frågan, för du får ju bara svar på precis det du ställer frågan om och ofta finns det som är intressant precis där utanför, utan kunskap så ställer du fel fråga. Och visst, så är det till stor del, sen tror jag att det är så också att när jag tittar tillbaks på saker som jag gjorde när jag började, så är det ju att när man är, eller i alla fall, när jag var ung så var allting svar eller vitt, det fanns liksom ingen gråzon, det var... (skratt) medans jag idag känner att okej, visst, jag ställer väl upp, jag förstår hur jag tänkte men idag hade jag inte uttryckt mig så, jag hade inte hårddratt det på det viset. Så att, jag ska inte säga att jag ångrar saker men jag känner att jag har förändrats, så kan man väl säga. Och man känner kanske att man på, genom ett visst mått av diplomati kanske kan komma liite längre, så att man inte behöver, går man till attack så blir det liksom stopp direkt, man kan ju försöka lirka lite så, om det är nånting man brinner för

och man känner att det här skulle jag verkligen vilja... om inte annat kan man ju låta någon annan tro att det var dom som kom på det, så.

I: Det finns många taktik... tekniker.

L: Ja.

I: Eh, har du nån gång känt att du varit för ung för uppdraget? ...utifrån hur andra har bedömt dig?

L: Mm, nä. Nä, det tror jag inte, men det finns ett forum där, där jag ibland har känt, där min ålder har varit en nackdel, jag sitter i sociala utskottet som omhändertar barn, eh, och där kan det ibland, inte längre nu, men i början när jag satt där så kunde jag känna att jag var så ung och hade inte så stor livserfarenhet...

(L: s mobil ringer)

L: Kan jag ringa upp? Hej. Ehm, ska bara stänga av... Eh, att sitta då och fatta sånna avgörande beslut om andra människor alltså, huruvida dom ska få behålla sina barn eller inte. Ehm, och när jag, när jag fick det uppdraget så hade inte en aning om vidden av vad det uppdraget innebar. Och där kan jag känna, det är nog enda gången jag har känt att okej, jag kanske skulle, att man, att man kanske till och med bör vara förälder för att förstå vad det handlar om.

(Hostningar)

I: Mm, finns det någon situation där det har varit tvärtom? Att det har varit en fördel att du har varit ung, eller yngst?

L: Ja, det finns det säkert, men du vet, när man har blivit förfördelad så är det inget man kommer ihåg (skratt) ehm...

I: Nä, det är nog lite svårare.

L: Nä, inte så som jag kan... nä.

I: Har du känt dig utanför på grund av din ålder?

L: Nä, det tror jag faktiskt inte. Nä. Däremot så vet jag att jag, alltså, det är väldigt tabu att umgås med människor från andra partier, alltså det är väl som allt annat som, lite individuellt men, när jag började i socialnämnden så kände jag en person som satt där eh, som var vänsterpartist, så när jag kom in på mötet så, eftersom jag inte kände någon annan så gick jag såklart fram till honom först, eh, då gjorde, då bröt jag ju alla koder som fanns, för det första gick jag ju till helt fel sida av rummet och fikade med helt fel grupp och ja, det blev ju jättekonstigt liksom. Det förstod jag ju inte då, men sen efteråt har jag ju förstått och jag har till och med fått kommentarer över att jag kom in där och gick bort till vänsterpartiet... och det handlar nog om att jag är, jag är ju en annan generation och N och jag kände varandra, så det var för mig naturligt att jag pratade med honom. Det är väl det där, skillnaden mellan sak och person, det är... Jag har alltid varit medveten om att han har varit vänsterpartist, men det spelar ju inte nån roll, medans det var ju väldigt stort för dom andra då ju.

I: Mm, ehm, när jag har tittat på ungdomar så här, rent statistiskt i Skåne, eller ja, alla som är under 30 och sitter i kommunfullmäktige så är det flest högerpartier som har representanter och många fler moderater än andra partier... generellt så att säga. Tror du att det kan bero på något speciellt?

L: Ja, det tror jag. Jag tror det beror på att moderaterna är ett så pass stort parti att det finns utrymme och låta någon ung få en plats. Har man tre platser, som folkpartiet har haft innan, hade då, då har man, då får man ha två namn som är, som om man vinner valet så kan dom personerna till exempel bli kommunalråd. Då sätter man inte nån som är 18 år på den platsen. Och sen får man ha nån person som är, som man kan ha som ordförande i en nämnd, det är heller inte den som är 18 år. Så eh, krasst. Däremot så när man börjar komma ner på plats 5, 6, då kan man tänka sig att så att säga, att det finns utrymme för dom, och därför, det tror jag är anledningen. Och sen anledningen till att, att det är fler, alltså anledningen till att ju större parti, ju större möjligheter att även ta in då andra.

I: Mm, det kan jag förstå.

L: Varför det skulle vara högre och mer än, det har jag däremot betydligt svårare att... det har kanske att göra med ungdomsförbunden. Alltså att man har väldigt olika, man gör nog väldigt olika saker i ungdomsförbunden

I: Dom kanske är mer olika än vad vi som inte är med...

L: Ja, jag tror så här. Jag tror att om man är med i SSU, så är man med i SSU, så att säga. Man är med i ungdomsförbundet, medans jag tror att är man med i LUF eller MUF så är man både med i ungdomsförbundet och i partiet, men att det är större skillnad... det kanske är större skillnad alltså mellan organisationerna. Alltså, jag menar inte, jo, man är ju mycket mer radikal, alltså SSU Skåne till exempel, dom är ju oerhört radikala. Ja, och jag menar det är, alltså jag förstår, dom, jag skulle ju inte sätta samma partibeteckning, alltså för mig är dom inte socialdemokrater. Alltså, så jag förstår om inte socialdemokraterna inte sätter dom från ungdomsförbundet högt upp på listan. Han håller krampaktigt i sitt kex, (skratt), man vet aldrig när man kan bli sugen.

I: Eh, har din åsikt någon gång känts oviktig? Att du liksom blivit förbisedd?

L: Det blir jag hela tiden, alltså, på temat att allt redan är uppgjort, men eh, men ja, alltså på nåt sätt har man en inre drivkraft så att det gäller bara att fortsätta och var gång nånting går en emot, så reserverar man ju sig och (harkel) och ofta gör jag det skriftligt, för att jag tycker att det är ett bra sätt och visa då, framförallt för personalen i förvaltningen, för dom ser ju protokollen men är inte med på mötet så dom vet ju inte varför man sa nej till det att anställa en till, en ytterligare, men om man skriver då, varför, så ... (L hämtar H som krupit iväg) men visst, det är ju klart att det inte är viktigt liksom, det är klart att när man många kvällar har suttit och knåpat på den där reservationen har man tänkt att, vem fan gör jag detta för?, vem läser detta?, men...

I: Men, med tanke på det här med erfarenhet, eller att som du säger att folk, äldre ger dig en klapp på huvudet nästan, har du nån gång känt att du är där, eller att andra ser dig mer som att du är där för att lära dig än att för driva politik?

L: Äh, nä, alltså inte längre, det tror jag inte. Det är möjligt att det har varit så, men det har jag nog i så fall förträngt (skratt). Ja.

I: Vem är ung för dig?

L: I politiken alltså, eller...?

I: Näe, överhuvudtaget.

L: (tystnad) Alltså, jag har mer omdefinierat det begreppet lite, för för mig är man numera vuxen när man fått barn. Eh, så att jag är inte säker på att jag eh, ser på ung som nånting med ålder, så utan snarare lite mer livserfarenhet.

I: Ja.

L: Jag har kompisar som är 35 och liksom fortfarande eh, reser jorden runt och har ingen fast bostad och har fortfarande inte någon examen, ingenting, dom är unga för mig. Medans jag känner människor, som har skaffat barn och har jobb och har villa när dom är 22, dom är inte unga. Alltså, förstår du vad jag menar, det är mer...

I: Ja, nä, det var nog alla frågor

L: Okej

I: Om du inte vill tillägga nånting generellt.

L: Nä, jag har inget speciellt, jag är bara lite nyfik... vad ska du göra (bandet stängs av)

BILAGA 2

Intervju med O, man, ledamot i kommunfullmäktige i en större stad, för (m)
6/5 2006

O= resondenten

I= Isabel

I: ...trots att det är kassettband

O: Jamen, det går väl alldeles utmärkt.

I: Jag kommer börja fråga några frågor som jag redan ställt i mail, för att samla allt.

O: Absolut. Jag svarade väl inte på mycket innan egentligen, hehe.

I: Nä, det var nog mer... vilket år är du född?

O: Sjuttiosex.

I: Och partiet du företräder...

O: Moderaterna

I: Eh, hur blev du politiskt engagerad?

O: Eh, egentligen så har jag nog alltid varit lite intresserad, så långt jag kan minnas egentligen, att jag funderat på hur det hänger ihop och jag ville liksom, jag ville påverka, men jag visste inte riktigt på vilket sätt och då pratar vi egentligen om ända sen lågstadiet, mellanstadieålder, eh, engagerad på allvar blev jag när jag i åttan praoade på moderaternas kansli, och då visste jag väl nånstans att jag var borgerlig förmodligen moderat och så tyckte jag att det var ett bra tillfälle att testa, sen så fastnade jag där och sen blev det som många andra ungdomsförbund och hela vägen uppåt så att säga.

I: Så du började både i ungdomsförbundet och moderpartiet kan man säga?

O: Ja, det kan man säga, jag praoade ju för moderpartiet och sen så blev jag MUF-aktiv, efter det så att säga, men det hänger ju, det hänger ju rätt mycket ihop kan man säga, det är ju ändå en del av samma parti och organisation så att...

I: Men, så då var du runt 14 kan man säga?

O: Ja, det väl stämmer, vi ska se här, 14 eh, ja precis, jag gick i åttan så att det måste ju varit 14.

I: Sitter du första perioden i kommunfullmäktige?

O: Eh, ja, andra, eller första som ordinarie, jag kom in som ersättare i förra mandatperioden.

I: Var det svårt att komma på valbar plats, för då var du ju inte det förra perioden?

O: Nä, då stog jag ju lite längre ner, eh, nä det tyckte jag faktiskt inte eh, det som, alltså det som kan vara svårt när man är ung är ju egentligen inte när man väl engagerar sig, nu kan jag bara prata för moderaterna ju, men visar du engagemang och intresse, så är partiet väldigt snabbt på att plocka upp dig och släppa fram dig och man får ganska lätt ett nämndsuppdrag så man får pröva på lite och känna sig för. Eh, det som är nytt, det som jag tror är spärren för många kan ju vara att man inte riktigt, man vet inte hur man ska göra, alltså vilka väg ska jag välja in, hur ska jag visa mitt engagemang, är det bara att trava in och säga, hej här är jag, eller hur funkar det. Den tror jag kanske är den svåra tröskeln för många unga.

I: Hur gick det till, eh, kan du beskriva hur det gick till när du hamnade på listan?

O: På listorna hamnade eh, jag väl, egentligen så tror jag att man i så fall ska gå tillbaka till när jag var 18 år och fick mitt första nämndsuppdrag, det var 4 år innan jag hamnade på listorna så att säga eh, då var jag, eh den gången, det valet kandiderade jag inte ens till kommunfullmäktige för det var jag inte intresserad av då utan jag ville bara ha ett nämndsuppdrag och det gjorde att man träffade rätt mycket moderater eh, man träffade dom som sitter i kommunfullmäktige eh, och jag tror jag gick och besökte något sammanträde också (harkel) och sedan så eh, alltså, valde jag och kandidera och har man då varit lite aktiv i partiet, man kanske har varit med på lite möten, folk vet vem man är, alltså då är det är det

ganska lätt att komma upp på listorna eh, i vårt parti så har vi ju provval bland medlemmarna eh, det innebär att du före... ungefär ett år före ett val så går det ut en katalog med alla som är intresserade, dom presenteras på lika villkor helt och hållet med en lite bild och en liten text om vem man är och så, och sen röstar alla medlemmar eh, och sedan så följer listan ganska mycket det resultatet, vissa justeringar kanske, men inte mycket. Eh, och det gör att, jag tror att det är enklare än dom partier där man har ett system där det sitter en liten valberedning eller en liten grupp och bestämmer hur listan ska se ut, därför är det en liten grupp är det lättare att dom säger, den kan vi ju inte stryka och den har gjort så mycket bra för partiet och hon har ju varit med så länge och så där, och då blir det ju så att när man kommer till dom unga att man lyfter upp nån som symbolhandling, högt upp, och så tänker man, ja titta vi har unga på listan och sen kommer alla dom andra utanför valbar plats. Eh, jag tror att det är enklare... för är det ett provval, där varje medlem i partiet ska välja ut 15 kandidater så tar alla med ett par-tre unga, eh, och även andra grupper som kan vara underrepresenterade.

I: Där ger du nästan svar på en annan fråga jag tänkte ställa senare, och det är när jag tittar på hela Skåne, alla kommuner så är det, har moderaterna den största representationen av person som är 30 år och under, och det är ofantligt många fler än vad dom andra partierna har och sen så går det inte riktigt att jämföra med dom små partierna kanske, men om man jämför mellan sossarna och moderaterna...

O: Alltså, sossarna har ju ett helt annat system när dom utser listor, det är ju väldigt centraliserat och sen så, dom har ju en liten valberedning som utser en lista eller tar fram ett listförslag och sen har dom en stor diskussion på sitt, på sin arbetarkommun, där man samlar alla fackförbund och allihopa och så sitter man då och fattar beslut om det där. Eh, och det gör ju att, då blir det väldigt mycket att när du kommer till den här stämman så har varje intressegrupp sina företrädare, kvinnoförbundet vill få in sina, SSU vill få in sina och så vidare. Eh, medan hos oss blir det ju mer att man gör inte mycket förändringar överhuvudtaget, utan man ser liksom att medlemmarnas ska få gälla, däremot, vi har gjort vissa förändringar kring det just att har det visat sig att ungdomar kommer väldigt långt ner då har vi lyft upp lite och försökt. Samma sak om, vi har lyft upp dom med invandrabakgrund, eller att vi har haft väldigt få kvinnor. Det kan vara så kanske att det var 4 män först och sen kommer 5 kvinnor, det innebär att på dom första nio platserna är det övervikt kvinnor, men är det rimligt att dom inte kommer förrän i slutet på listorna, då kan man ju varva lite och så där. Vi gör inga stora förändringar utan det är lite, lite grand så att vi får bättre representation. Sen tror jag också att när du säger det här med, med att vi har mest ungdomar, jag tror att tittar man på medlemssituationen i partierna, hur ser medlemmarna ut kan det nog motsvara ganska mycket, för vi har ett starkt och stort ungdomsförbund eh, som är väldigt engagerade och involverade i partiarbetet. Eh, vi kan göra en jämförelse och säga att vi är ganska dåliga och då kan vi titta på invandrar... alltså representationen av personer med invandrar bakgrund, där är vi dålig... jag tror vi är sämst i Skåne på det, och eh, det beror ju också på att vi har misslyckats långt tidigare att få in fler människor med invandrabakgrund överhuvudtaget i partiarbetet, nu har vi gjort jättemycket de senaste 5-10 åren och nu märker vi att det börjar lossna och se skillnad där också va, men det visar att är du aktiv medlem i vårt parti så är det lättare att komma upp på listan och har du låg representation i medlemskåren så har du också ofta en låg representation på listan

I: Så att... det speglar

O: Det speglar varandra.

I: Eh, vad har varit dina intressefrågor?

O: Från början var det kulturen, ehm, just alltså, jag har alltid varit intresserad av kulturpolitik och kulturen och varit rätt så, hela kulturdebatten har varit, antingen är man för offentlig kultur och är för allting som det står kultur framför ungefär och det är jättefint och barnkultur, mångkultur, hitkultur, ditkultur, allting som är kultur är jättebra, eh, eller så är man säger man

att det där är nåt privat och det, det är för vuxna det ska vi inte lägga några pengar på och jag blir verkligen väldigt irriterad på det där för det är inte så svart och vitt utan frågan måste vara, vad vill man med kulturen? Och jag fick jobba hela min politiska tid för att få fram kulturen som en del av kunskapsområdet, så det är, kunskap är inte bara det vi läser i skolböckerna eller som står i böckerna på biblioteket, utan det är också det här med reflektion att kunna sätta i sammanhang, perspektiv eh, och där tycker jag att kulturen är så oerhört viktig, så att det har ju varit mitt huvudområde. Sen nu har jag breddat mig, jag jobbar som politisk sekreterare så jobbar jag också med hela fältet, jag har kommit i kontakt med väldigt mycket. På sistone är det ju mycket brottsförebyggande frågor, trygghetsfrågor jag har jobbat med eh, rätt mycket med demokratifrågor också, eh kommunalt, hur ska kommunen uppfatta alltså, sina medborgare, kontakter, vem representerar vem, politikerrollen och den typen av diskussioner också.

I: Ehm, det finns ju ett antal personer i [stadens namn] kommunfullmäktige som är under 30 år, finns det någon samhörighet mellan dom här personerna, över partigränserna?

O: Nä, det tycker jag inte.

I: Inte i blocken heller?

O: Nä, det tycker jag inte, jag tycker alltså, eh, det är ganska god relation överhuvudtaget i kommunfullmäktige i [stadens namn] tycker jag, vi är ju kända för att ha en lite hård och aggressiv debatt. Och det har vi nog mycket mer än vad många andra kommuner har, men vi har också en väldigt god stämning utanför eh, alltså, sessionssalen eh, går man ut sen och tar en kopp kaffe så kan precis han som jag stod och gafflade med i talarstolen precis, den kan man sen stå och skratta med lite utanför, man skiljer mycket på sak och person, så att jag upplever inte att det är, är någon större, varken mer eller mindre så att säga, mellan dom unga utan det är ett allmänt gott läge och jag har ju vänner som är mina partikamrater som är i alla åldersgrupper.

I: Eh, alltså, nu kanske du får relatera till din första period mer men, hur blev du bemött i början, av dom andra ledamöterna, var det någon skillnad på dig för att du var yngre och kanske mindre kunnig än vissa (ohörbart)?

O: Näe, tjuvnytt har det funnits en hel del och det finns fortfarande eh, men det är väl mest en person som står för dom och det är [kommunfullmäktiges namn] och det gör han mot alla i fullmäktige, så är han rättså otäck i debatten för han, han är ganska så otrevlig eh, och det kan han fortfarande komma med att ja, nu har ju [respondentens namn] inte varit med så länge så att kan jag ju berätta för honom hur det var när hans partikamrater styrde, så kommer det en lång hadderanga och så kommer hela den biten. Men jag menar, då är jag ganska bra på att ge igen, så att, det har aldrig varit något problem, jag känner inte att nån har varit... Jo, vi hade förresten eh, alltså, ungdomsrepresentationen ser ju sämre ut den här mandatperioden än vad den gjorde förra mandatperioden, framförallt hos oss. Vi hade ju ett par tjejer som var under 20 år, 19-20 år förra perioden (harkel) och en av dom tjejerna, hon, hon var jättenervös och hon tog nån debatt, hon skulle gå upp och säga nåt om (ohörbart) och där gick [kommunfullmäktiges namn] och totalmosade henne, på ett sätt som var eh, inte schysst, man kan inte begära att en som är 19 år ska kunna allting som en som har varit med i 30 år i politiken, utan då får man kanske istället föra debatten utifrån ett annat perspektiv, och det är väl enda gången jag har sett den här riktiga handslaget till att massakrera någon, men annars har det inte varit så farligt.

I: Och hon sitter inte kvar nu?

O: Nä, det gör hon inte, men det beror inte på det.

I: Det beror inte på det...

O: Nä, hon flyttade till Stockholm så (skratt) så hon hade nog varit kvar annars tror jag, så att det...

I: Så hon blev inte bränd av det?

O: Nä, det blev hon inte, men det är klart att det tog ju ett bra tag innan hon gick upp i talarstolen igen, för att hon var ju rädd, (drar efter andan som en som är rädd), alla kommer attackera mig. Och, och, nä, jag kan ju inte så mycket om det här, unga har nog en tendens att, man säger att unga är väldigt starka och har väldigt mycket synpunkter och åsikter om allting och så är det, men dom har också en tendens att undervärdera sig själva tycker jag. Eh, man liksom känner att jag borde inte ha så, jag som är ny, jag kanske inte kan så mycket om det här och, nä, dom andra har varit med så länge, man måste nog vara expert för att sitta i kommunfullmäktige och så där.

I: Ehm, vem sätter dagordningen?

O: För?

I: Eh, för eh, ja, kommunfullmäktigemötena. Alltså, är det lätt eller svårt och påverka hur dagordningen utformas?

O: Det finns ju två sätt egentligen som dagordningen i kommunfullmäktige sätts, det ena är det som kommer fram genom kommunens förvaltning, alltså ärenden som måste upp och behandlas på olika sätt eh, och där är det ju kommunstyrelsen som lyfter fram ärenden till kommunfullmäktige eh, formellt sätt är det ju alltid ordföranden som sätter dagordningen, men han bestämmer ju inte vilka frågor som ska diskuteras, så att med dom frågorna så är det ju alltid den politiska majoriteten och då är det ju i förlängningen [kommunalrådets namn], kommunalrådet. Men sen har ju alla ledamöter har ju motionsrätt också, att man skriver egna motioner och dom ska upp och behandlas i kommunfullmäktige och där är ju lika möjligheter för alla, tyvärr tycker jag att man ser att unga inte skriver motioner i samma utsträckning. Eh...

I: Om du tittar på dig själv, har du varit en av dom?

O: Eh, ja, jag har inte skrivit särskilt mycket motioner men det kan nog, för min del kan det nog bero på att jag jobbar med politik så jag har ju mer påverkan i processen tidigare, eh, jag hade nog skrivit mer annars. Men ser man annars på dom som annars är unga, så är det inte så jättemycket motionskrivande i kommunfullmäktige. Och egentligen så är det synd, jag har pratat om det med mina kolleger på s-sidan också om det, att vi borde kanske göra nånting gemensamt, men sen har det runnit ut i sanden, men möjligen så, alltså vi har diskuterat om vi skulle försöka inför mandatperiod ha ett nätverk mellan alla Skånes kommuner, alltså hitta alla unga, som är under 30 och sitta och diskutera, okej om man nu har väckt en bra fråga i Lund, så kanske man kan ha nytta av den i Malmö också och försöka hitta den typen av, få in ett nytt perspektiv, faran är ju annars att unga anpassar sig hela tiden efter den ordning som gäller, eller det sättet att relatera på eller det sättet man driver frågor på, jag tror att det hade varit bra om unga hade mer fört in lite av det som man har i sitt civila liv, jag menar, fullmäktige bygger ju ändå på att vi är lekmän allihopa och vi, om vi är lärare eller unga eller vad vi är för nånting i grunden, så tar vi med oss det in i fullmäktige...

I: Ehm, är det mycket som bestäms före mötet, som känns avgjort på plats?

O: Ja, det är det. Eh, det kan man säga att i princip allting är eh, det beror ju på att allt som kommer till kommunfullmäktige måste först genom kommunstyrelsen och i stort sett så är det samma partier som sitter där och dom skickar alltid med en rekommendation att ett ärende ska avslås eller bifallas eller hur det ska hanteras och då vet man att det ska mycket till för att något ska ändras mellan kommunstyrelse och kommunfullmäktige, så därför kan man säga att även om vi ofta vet resultatet så är inte debatten är ju inte mindre viktig för det på nåt sätt. Det är samma sak med riksdan, kommer det upp i riksdagen är allting färdigförhandlat för det mesta, så man vet var det ska hamna men debatten har ju ett självändamål också, att man faktiskt belyser allting och att dom som är medborgare som man representerar också får höra och se att, aha, det här var inte så enkelt som vi trodde, man kanske kunde se det här ifrån mer än ett perspek... ett håll. men ja, mycket är ju förutbestämt, liksom.

I: Finns det några fördelar eller nackdelar med det?

O: Jae, eh, det finns både fördelar och nackdelar med det, eh, alltså jag tror inte att det hade heller varit bra om vi säger att ingen visste hur det skulle bli när vi kom till kommunfullmäktige och så för man en debatt och så lyssnar man på andras argument och sen bestämmer man sig, alltså det är en väldigt idealistisk och ett trevligt sätt att tänka, det tycker jag är tilltalande, om man tänker på det på det sättet, men samtidigt känner man att ska en kommun fungera, vi har 20 000 anställda och i särklass det största företaget i [stadens namn], eh vi ska ge service till alla och skulle det vara så att det kunde gå hipp som happ en gång i månaden, så skulle det inte heller vara bra, utan det måste finnas. Vi representerar ju inte bara oss själva utan vi representerar ju våra partier och då har vi ju med oss dom åsiktspaketet i grunden nånstans. Sen lite mer hade det nog varit nyttigt att folk kunde bryta mot partilinjer och tycka till, det kan jag hålla med om.

I: Eh, om du ser så här i efterhand, eh, är du nöjd med den information du har fått för att kunna ta rätt beslut i sakfrågor, eller har du i efterhand kunnat känna att, det där hade jag behövt veta så hade jag...?

O: Hm, knivig fråga. På det hela taget är jag nog nöjd, sen tror jag att alla partier kan bli bättre på att skola in sina unga, så nån form av mentorskap hade nog inte varit fel. Därför det är ju inte alltid du vet vem du ska fråga, eh, och jag kan ju säga att till, i förra mandatperioden när jag var helt ny så att säga eh, då är det inte alltid man vet, vem kan jag ringa och få information ifrån, eh du är inte medveten om vilken ofantlig, jag menar är jag politiker i [stadens namn], jag, jag kan ju ringa vilken tjänsteman jag vill i kommunen om jag vill ha svar på nånting, dom finns där och dom ställer upp och dom levererar information, men innan du vet om det där och upptäcker det så sitter du kanske själv på din kammare och funderar, jaha, vad ska det här handla om och hur ska kunna fatta beslut om barnomsorgskön hur den ska utformas och så här. Hm, men du vet, det måste man lära sig, där handlar mycket ett mentorskap där nån kan säga att du kan göra så här, jag rekommenderar dig att prata med den eh, lite det här skulle kunna vara bra.

I: Informella spelregler...

O: Ja, lite... informella spelregler och inte bara i fullmäktige utan även när du kommer in i ditt första nämndsuppdrag, att du redan där nånstans lär dig. Sen tror jag att det bästa som man skulle göra för dom som är nya i fullmäktige det är upp i talarstolen så fort som möjligt, gör ett inlägg i din nämnd så fort som möjligt, kasta dig ut. Och där tror jag att det skulle vara äldre som säger, jag vet ju att många nämnder har ju etablerade politiker, äh, nå men det frågan tar du (drar efter andan), men jag kan inte, det kan inte jag, men det kommer gå jättebra och eh, attackerar dom så hjälper jag dig och stöttar upp va, så att det är inga problem och dom märker man att dom tar för sig sen, så att ju det här att, fler skulle bara kastas ut i debatten, det skulle vara jättebra.

I: Tog det lång tid för dig innan du gick upp i talarstolen?

O: Nä, det gjorde det inte, för jag hade studerat lite, jag hade gått lite på kommunfullmäktigesammanträden tidigare, sen hade jag kompisar som satt och dom sa ju så här för sjutton, gå upp i talarstolen så fort du kan, för att du, det är en jättebarriär. Jag kan säga att första gången man står där så känns inte så farligt när man sitter i bänken liksom och tittar på talarstolen men så står du där i en antik miljö och en stor talarstol och dom sitter vid dom här borden. Har du varit och tittat i [stadens namn] kommunfullmäktige?

I: Eh, nå, jag har inte varit det.

O: Jättefin, gammal fullmäktigesal. Eh, och så har du en åhörarläktare som i värsta fall, och i det fallet är full av människor som liksom berörs av det här beslutet också, då får du hjärtklappning direkt och står liksom där och känner... men har du gjort det en gång, första gången är omöjlig, andra gången svår, tredje gången är det kul. Och det är jättekul kick efteråt, tycker man politik är roligt så märker man liksom att aha, nån lyssnade faktiskt och där i fullmäktige är det oftast är det nån som säger att det är första gången jag står här, liksom

då tystnar alla och lyssnar ödmjukt så liksom, det är en trevlig miljö så, det är inte farligt, att just man ska kastas ut där. Jag vet att jag kandiderar inför riksdagen nu till valet här, det vill säga, kommer jag in så måste jag hitta en fråga så jag fort kommer upp i riksdagens talarstol, det kommer vara lika stor barriär att ställa mig där som det var första gången i kommunfullmäktige och då liksom, kanske det är en minister som tittar på en liksom så (drar efter andan), huu, hur ska det här gå liksom .

I: Har du nån gång känt dig för ung för det uppdrag du har haft?

O: Nä, det var nog ganska lagom, alltså jag var ganska nyligen fyllda 18 vid mitt första nämndsuppdrag, fick bra stöd in där och jag var 22 när jag kom in som ersättare i fullmäktige eh, och det har varit ganska lagom hela vägen, jag tyckte det. Jag blev rättså förvånad, jag såg här nu, alla listor är ju fastställda nu i och med, i partierna för nästa mandatperiod eh, och då såg jag att socialdemokraterna hade lyft upp en som var 27 på tredje plats eller fjärde plats och sen så var det samma gamla (med eftertryck) gäng som satt där, och så säger [kommunalrådets namn], att ja, men 27 är ungt, jag tror att man måste vara 27 för att förstå vad det här handlar om. Och då blev jag rättså vansinnig för jag tycker att det är bland de gubbigaste kommentarer jag överhuvudtaget har hört. Alltså, jag tycker tvärtom, 27, då är man nästan, då är du redan fördärvad, du ska in när du är 20, 21. Kanske 18-åringar är jättebra, jag menar se på Gustav Fridolin, han är 22 nu och lämnar riksdagen. Han har suttit i budgetförhandlingar med regeringen, skulle du inte kunna sitta i kommunfullmäktige då, det är ju... givetvis. Sen kan jag säga, det är ju en mognadsfråga, det har ju inte alls med ålder att göra, det finns ju människor som är 55 som aldrig borde sätta sin fot där. Och det är ju dom som är 18, som vi skulle dra in med håv, för att få in dom så att ehm, det handlar inte så mycket om ålder.

I: Nä, eh, har du nån gång känt att, att eh, dom äldre har tittat ner på dig?

O: Eh, ja, det har nog hänt, men inte mer än vad det händer överhuvudtaget i livet, alltså det kan ju vara om man sitter i en diskussion vid ett middagsbord eller nånting, jaja, men nu har inte du varit med så länge så att, lugna ner dig lite nu, alltså det kan det ju bli i ett parti också, men inte på ett otrevligt sätt, inte så att nu har du pratat färdigt, nu skiter vi i vad du har sagt och så går vi andra vidare med diskussionen, sånt har aldrig hänt tycker jag. Det är inte sånt direkt att man ignoreras eller inte lyssnas på, utan tvärtom kan det vara en liten kommentar som kommer ibland och så. Det är inte så farligt alltså, det är...

(ohörbart)

O: Så där liksom att eh, ah, att man, jag har ju bara suttit i opposition va, men vi styrde mellan 91 och 94 och mellan 85 till 88, har du varit med bägge dom gångerna och jag har ju aldrig varit med och styrt [stadens namn], jag har bara suttit i opposition, då kan nån säga, Ja, ja, (med myndig röst) att det där som du säger det har vi ju faktiskt prövat förr och så, och vi som var med då, vi vet ju att det där kommer inte funka, eller så där. Och då får man ju sitta och förklara att, jamen [stadens namn], om man tittar runtomkring [stadens namn] ser inte ut som det gjorde för 15 år sen, staden har förändrats också. (Myndig röst igen) Jaja, mm... då blir dom lite förolämpade så att, det där kan ju vara unga som också kan bita ifrån och att få andra att känna, shit, jag är en dinosaurie, alltså det där är ju åt bägge hållen, lite granne. Så att jag tycker inte det har varit något problematiskt, tycker jag inte, men nä, som det sker i hela livet.

I: Ja... har du känt nån gång att din ålder har varit en tillgång?

O: Ja, oh, ja. Alltså, det är, så, ska man nå fram i politiken och överhuvudtaget på många andra ställen i livet, så ska man helst, man ska vara ung, man ska va kvinna, man ska ha invandrabakgrund och gärna ett handikapp eh, och ju mindre liksom grupp du är nånstans så blir du ännu mer, oh, folk lyssnar ännu mer, vad intressant och viktigt och så, vi måste lyssna på dom här, alltså det kan ju snarare vara värre, att man klappa lite på huvudet, oh, man lyfter liksom fram för mycket ibland, därför att eh, amen du är ung så, nu pratar unga (förställer rösten), viktigt nu får vi höra vad ungdomen tycker, alltså... (skratt).

I: Har du då fått stå till svars för unga generellt, när du säger så eh... nu ska vi lyssna på unga?

O: Eh, ja ibland

I: Fått agera expert?

O: Ibland, så, ibland har det varit så. Nu är jag inte så ung längre så jag kan betrakta mig att vara en representant för gymnasieungdomar och alla andra, men eh, ibland men å andra sidan har vi ju aldrig varit ensam, det är ju inte så att jag har stått själv gentemot en grupp av gamla, utan det har alltså varit MUF har funnits där eller, ja, ett antal personer eller nånting, vi har ju vatt, så att vi har kunnat relatera rätt mycket och kanske mer få igång, nu är det längre sen dom var unga, ja, att förstå hur unga tänker och det kan jag ju fortfarande få göra, det här att bara dom här som växer upp idag, dom är födda efter Berlinmurens fall, man har ett annat förhållningssätt till kunskap, till information, att Internet alltid har funnits och att det är naturligt för dom, att Carola är, alltså Främling, att det är Lill-Babs-nivå motsvarande som dom tänker, alltså dom måste ju, dom måste ju flytta deras tankesätt... och det kan jag eh, fortfarande få göra ibland och då tycker jag liksom att, det får jag höra är bra, det är sant, vi glömmer bort det här, så att det tror jag att dom är tacksamma för. Jag inbillar mig det i alla fall.

I: Heh, ehm, vem är ung tycker du, om man tittar rent politiskt och sen i samhället?

O: Åldersmässigt eller...

I: Om jag säger ung eller ungdom, rent politiskt, vem är det då?

O: Jag skulle säga studerande, eller nåt för det är ändå ålder, man är ungdom så länge man går på gymnasiet och sen längre, kanske högstadiet, gymnasiet, eh, och en bit in på högskolan. Det är som att betraktas som ungdom. Det finns ju formellt så där att om man tittar i tabeller så är man ungdom upp till 19 år eller nåt sånt där, sen blir du vuxen!. Eh, men ska man se som, om man, man ska se så här, vad vill ungdomar ha i Malmö, då tittar man liksom på bostäder, vi tittar på arbetslöshetssiffror, vi tittar på eh, kulturföreningar kanske, vi tittar på eh, lite andra bitar eller fritidsföreningar om det är lite yngre, fritidsgårdar och så och då är det nästan upp till 23, där nästan 22-23 kanske. Fördomsfullt och bra va? (skratt)

I: Det var jättebra.

O: Ja, men det är svårt, jag menar jag kan ju inte, i vissa sammanhang när jag är 30 nu och i vissa sammanhang så är jag ungdom, men jag har ju jobbat nu i 8 år och känner liksom att jag känner mig inte som ungdom längre. Jag lever ett ganska så organiserat liv och liksom så har liksom ett umgänge som inte pluggar eller går i skolan så, så att eh, ibland är jag ungdom och ibland så är jag vuxen och så får jag liksom, jag ju gå ut till MUF:arna nu och dom som kandiderar för oss nu, och göra en ungdomslista nu så, till hösten, det kan jag ta lite om sen också, ungdomslistan, det är intressant. Eh...

I: Ja, vi kan ta det nu.

O: Ja, tänkte bara säga, att när jag träffar dom så, jag menar då får ju dom säga till mig, liksom hallå, wakey, wakey, eh, nu detta när jag pratar om trygghetsfrågor, jag blir ju skrämmd när jag inser hur rädda unga killar är för att gå på stan, alltså, sportandes, starka unga killar i 18-årsåldern som säger, äheh, jag måste hem nu för att eh, jag kan inte gå ner på [mindre ort i kommunen] centrum hyra videofilm efter mörkret för då blir jag rånad. Och jag bara shit, det här är inte den verklighet jag växte upp i liksom och så, då är jag jättegammal känner jag plötsligt. Jo, det jag (ohörbart) säga om ungdomslistan det är att moderaterna har ju i många val här haft två listor till kommunfullmäktige, en med partiet på och en som är ungdomslista, där du inte får ha suttit i fullmäktige tidigare och vara i MUF-ålder, eh och vi har vid två tillfällen, jag menar, ska se så att jag säger rätt här nu, 94 och 98 hade vi en ungdomslista och den tog två mandat bägge dom två gångerna och därmed tror jag att, vi var större än kd, större än centern, med namnen på ungdomslistan och det tror jag är ett sätt också att fokusera på ungdomsfrågor, vi kommer göra det nu i höstens val också, då kör vi två valsedlar, en med

unga och en med äldre, men dom som är unga står även med på den äldre listan så att säga, men det är ett sätt också att få, dels finns det unga som tycker om att rösta på andra unga och kryssa personval ger inte så stor effekt att jämföra med en valsedel som bara har unga på sig, sen finns det dom som är moderater som tycker, eller vad sjutton jag har röstat på partiet i hur många år som helst, dom måste förnya sig, jag vill att fler unga ska komma fram, då kanske dom tar ungdomslistan. Och dom kör en egen kampanj också och allting, så det ska bli jättespännande att se om lika, det är både till landsting och kommunen, och det är...

I: Har du stått med på den listan?

O: Eh, ja, det har jag gjort en gång till riksdan, men då stod jag på tredje plats och det är rätt svårt att få ett mandat i riksdagen, men jag hade tur att komma ganska bra på den ordinarie listan, där är man 22, så jag kom in på den istället.

I: Ja, det var alla frågor jag hade

O: Aha.

I: Du vill inte lägga till nåt.

O: Nä, det var det om ungdomslistan.

BILAGA 3

Intervju med H, kvinna, ledamot i KF i en större stad, för (v)
5/5 2006

I= Isabel

H= respondent

I: Jag börjar från början, trots att du redan svarat på lite på mail.

H: Jaja, okej, javisst, det är lugnt.

I: Eh... vilket år är du född?

H: sjuttiosex

I: Och du företräder...

H: vänsterpartiet

I: Eh, hur blev du politiskt engagerad?

H: Ohohoh, alltså jag blev politiskt engagerad när jag var, gick i högstadiet och då var det väl som många andra, främst miljöfrågor, jag var med med Andningspauserna för jag bodde i Lund, så jag var med på andningspauser och lite så där. Och sen så var jag aktiv i eh, kvinnokaféet på Smålands nation, du känner säkert till det, så där, så det var mycket dom frågorna först. Sen var jag, sen.. nu ska vi se så att jag kommer ihåg allt i rätt ordning (skratt), det var saker som vi gjorde mycket. Sen så var det så att på vår högstadieskola, så kom ungsocialisterna, alltså socialistiska partiets ungdomsförbund och eh, och delade flygblad och så där. Först åkte vi på sommarläger med dom, jag tror det var när jag slutade nian eller när jag slutade åttan, så jag var faktiskt aktiv där ett par år också, och sen så, då var det som en storhetsperiod för ungsocialisterna kan man säga. I Lund var vi 25 personer eller nåt sånt liksom, och det fungerade ganska bra. Men sen rann det lite ut i sanden och sen var jag inte så mycket mer politiskt aktiv än just, ja du vet, kvinnokaféet och lite miljörelser och så här. Och sen så då efter ett tag så bestämde jag mig för att gå med i ung vänster, vänsterpartiet, så jag gjorde det ganska sent. Jag var över 20 när jag gick med i ung vänster. Men då hade jag ju varit politiskt aktiv i andra... (ohörbart).

I: Du sitter första perioden i kommunfullmäktige nu, nu...?

H: Mm, precis

I: Hur kom du till valbar plats?

H: (Skratt) Hur jag kom till valbar plats? Det är valberedningens sak så att säga, nä dom frågade mig och det är svårt att svara på själv eh, men jag hade eh, väl varit aktiv i ung vänster ett par år och, även i vänsterpartiet, men främst inom ung vänster då och...

I: Så det finns ingen tydlig övergång från ungdomsförbundet till moderpartiet då?

H: Näe... jag var aktiv i båda. Precis (båda pratar)... nu är jag ganska gammal (skratt och prat samtidigt, ohörbart) men i förra valrörelsen var jag mycket det så att säga. Eh, nä vad jag vet, nä det är ju valberedningen som gör de övervägandena, för att få ihop en fullmäktige-grupp som liksom, ja du vet, som fungerar och som är bred på olika sätt och vis, och det handlar väl säkert både om ålder, ursprung och klassbakgrund och politiska intressen och allt möjligt liksom. Och jag hade väl varit aktiv i allt möjligt (skratt) ... och då blev det liksom så.

I: Ja, vilka har varit dina intressefrågor sedan du kom med i kommunfullmäktige? Har det fortsatt vara samma som tidigare eller...?

H: Alltså, jag har suttit nu i vård- och omsorgsberedningen... i [stadens namn]. Så det har väl blivit mest de frågorna, som jag har riktat in mig på där. Folkhälso- och omsorgsberedningen är ju ganska bred måste jag säga, det handlar ju om, heh, välfärdsfrågor, välfärdsredovisningarna går ju där igenom och det är, och det är ju hela IOF, alltså individ- och familjeomsorgen, det är hela hemomsorgen, hälsoarbete... det är dom bitarna. Jag är ju utbildad socionom, jag har jobbat som socialsekreterare innan, så att jag har ju eh, amen, ett

visst intresse för dom frågorna vad gäller liksom försörjningsstöd och det som jag uppfattar som jakt på folk med försörjningsstöd, alltså, där man har den här sysselsättn... det finns ju olika sätt att se på hur, på arbetslöshet och varför folk är arbetslösa och hur man bekämpar det så att säga. Och här, i den här stan, är det ju mycket med det här nu, välfärd för alla kring att eh, att eh, jag uppfattar det, dom som har (ohörbart)... (skratt) så det är ju stora frågor inom [stadens namn] liksom, hur man ser på det. Men folk- och omsorgsberedningen är där jag har suttit så att säga, så att, det är tangerar väl rätt så mycket dom frågor jag är intresserad av.

I: Om jag nu får kalla dig ung...

H: Mm

I: ... fast du kanske inte själv kallar dig det. Eh, så finns det ju några till som är 30 år och yngre i din kommunfullmäktige, kan du hm, känna att ni haft någon slags samhörighet, för att ni är mycket yngre än resten?

H: Nää, det känner jag faktiskt inte.

I: Ehm, hur har du blivit bemött av de äldre ledamöterna, särskilt, nu har du ju suttit i 4 år, särskilt i början? Alltså, kände du att din åsikt spelade roll?

H: (suck) Alltså, det där är ju jättesvårt att veta, det är klart att ens... Alltså, det beror ju också på vilket parti du företräder, vi började med att ha ett samarbete med socialdemokraterna, som sprack ganska så fort och sen så spelar ju, ett litet parti som inte är, som inte är under... alltså, våra åsikter, det är ju svårt att veta vad det är som är att du är ung och vilket parti du företräder, så att säga. Så att det är, det är lite svårt att ... jag har fått fler frågor innan om just det här att vara ung och vara i fullmäktige, det är svårt att veta vad som är vad liksom. Eh, men det är väl inte så att jag har känt att, (förställer rösten) det är bara för att jag är ung. Att jag på något vis har blivit behandlad annorlunda, men det är, men... jag vet inte. Det är klart att det finns tillfällen där man, nu sitter jag och letar efter tillfällen bara (skratt) för att det ska fungera för din uppsats. Jag vet att det var någon gång jag gjorde nånting, amen du vet, det var så här, ah, du vet, jag begärde ordet där man inte skulle begära ordet eller nåt sånt där. Eh, man har så här, enkla frågor och om man får ställa enkla frågor, om det ska få göras eller inte få göras, det får man inte ha någon debatt om i fullmäktige. Och så var det en fråga som jag tyckte skulle få ställas som jag hade lämnat in då och juriste... eller ordförande inte tyckte skulle få ställas för det låg utanför den kommunala kompetensen. Och då så började jag prata utan att jag hade ordet, eh och det, där kan man ju verkligen säga, att hade det varit en äldre ledamot som hade gjort det så hade ju ehm, så hade dom, alltså det är... På rasten kom det fram typ tio personer och sa åt mig vad jag skulle göra. Alltså, jag visste ju, jag var ju bara upprörd. Jag tyckte att det var sjukt att jag inte fick ställa min fråga, jag tyckte att det var sjukt att jag inte fick tala för min sak. Men det är ju inte om att jag var ung, det handlar ju om fullmäktiges regler, så är det ju, men du vet, ibland kan man inte lägga band på sig. Fan liksom, jag måste få säga...

I: Det är lite så här trögt och gammal...

H: Då var det! Då la jag märke till... då var det väldigt mycket män i 50-årsåldern, för alla partier, som sen kom fram för, eh, till mig och sa vad jag skulle göra och skulle vara så här lite snäll på nåt vis. Inte så här typ, det här gjorde du fel, utan mer så här, nu ska vi lära dig, men det är ett typexempel. Men så många exempel tycker jag ändå inte eh, att jag har eh... Jag vet inte, har du varit i fullmäktige i [stadens namn]?

I: Nä, jag har inte varit det.

H: Det är ganska så hätsk stämning om man säger så...

I: Mm

H: ... som jag har förstått om man jämför med andra. Det är mycket så att folk raljerar över varandra och folk liksom, amen slag under bältet och så. Det är lite så debatterna går till på nåt vis.

(Skratt)

H: Men jag kan ibland uppleva det, jag vet inte om det handlar om att man är ung eller vad det är, att man kommer långt ifrån sakinnehåll och vad politik egentligen handlar om, och mer om att man ska få in så snygga punchlines som möjligt. Och det är, jag vet inte om det har... det har nog inte med åldern att göra liksom...

I: Ehm, vem är det som sätter dagordningen? Alltså, om du vill ha upp nåt på agendan, är det svårt?

H: Hur menar du nu, i fullmäktige?

I: Mm, ja.

H: Alltså, där finns ju väldigt strikta regler, det är ju... alltså man kan ju få upp nånting genom att skriva en motion eller att ställa en enkel fråga och ställer du en enkel fråga får du ju, alltså, svar... så har man alltså, en sån här debatt i början, då får man fråga det ansvariga eh, eh, kommunalrådet om det är nånting. Annars så är ju vägen att skriva en motion, som alla ledamöter kan, så att säga.

I: Har du gjort det?

H: Vi har skrivit en del motioner, men vi har skrivit en del motioner ihop i vår grupp, vi gjorde ett motionspaket, alltså just med att vi har det här, välfärd för alla i [stadens namn], jag vet inte om du känner till det men...

I: Jag vet lite grand

H: Det är i alla fall ett sånt där program som borgarna och sossarna har kommit överens om gemensamt, som vi tycker är dåligt, det finns mycket att säga om det. Där har vi försökt lägga nån form av motgrej... alltså, vi kan inte bara vara emot hur... eh, så tycker vi att man inte ska göra med [stadens namn]. Då la vi i alla fall ett motionspaket, ett solidariskt [stadens namn], där vi då hade 36 förslag för hur vi vill, liksom förändra i [stadens namn], som då var arbetsmarknadsfrågor, utbildningsområdet och lite så där. Och det gjorde vi som grupp liksom, i vår vänsterpartigrupp så att säga. Och sen har vi, det är lagt nån motion då om hemtjänsten som vi lagt med A, som är kommunalråd, som handlar om hemtjänsten, man styckar upp hemtjänsten i [stadens namn] väldigt mycket. En ska handla, en ska göra det, och en ska göra det, så tappar man bort hela omvårdnaden i det hela så att säga. Men det är klart att man skulle vilja skriva, det är säkert, skriva fler motioner, varit eh, mer aktiv och gjort mer, men eh...det är ju också så att det är ju ett fritidsuppdrag och nu, den här perioden har jag jobbat för Vänsterpartiet Skåne eh, med alla partiföreningar i hela distriktet och det får man ju säga att eh, det är rätt mycket att göra (skratt). Så det är ju en tids, tids...faktor då.

I: Är det mycket som känns som att det är avgjort, eller bestämt redan innan mötena?

H: Alltså, innan fullmäktigemötena är det ju bestämt det mesta och det ska det ju vara i stort sett, det är en sån fråga man hör att det är odemokratiskt att allt är bestämt innan, men nånstans så har man ju, man har ju beredning alltså som jag sitter i folkhälso- och omsorgsberedningen där man bereder ärendet, där vi lägger ett förslag och sen kommer det till kommunstyrelsen och sen så bereder dom då, så har dom ett beslutsförslag och sen till fullmäktige. Och hela den vägen försigår det ju liksom förhandlingar och diskussioner och där man då formerar majoriteter som sen. Så att det är ju ytterst sällan nånting ändras i fullmäktige. Heh, det vore ju också konstigt om man inte beredde ärendena, om man fick ärendena på bordet och satt och tyckte vad man ville i kommunfullmäktige, det eh... det fungerar ju inte heller utan kommunfullmäktige fungerar ju mycket liksom som, ja lite som en debattarena så att säga, där debatterar man frågorna, där diskuterar man, det sänds på radio och ibland kommer det åhörare, amen det är väldigt, lite för att göra politiken levande på nåt vis. Så det tror jag inte, det skulle nog varit ett problem om allting bestämdes i fullmäktige. Det behövs nog beredning.

I: Eh, om du tänker tillbaka på beslut, eh, särskilt från början då kanske, är du nöjd med den information som du har fått? Så här, kan du så här i efterhand känna att, hade jag vetat det så hade jag tagit ett...

H: Så hade jag ändrat mig?

I: Mm

H: (tystnad) Nu ska vi se här, det är ...om jag hade fått bättre information, alltså man får ju, det finns ju alltid vissa, alltså det, det finns ju vissa, det finns ju alltid inom kommunen, saker som går för fort, som inte diskuteras tillräckligt mycket. Jag menar, bara det här med Hermsdalsskolan till exempel, när dom får eh... nu sitter ju inte jag i den [namn på beslutande organ], men när dom får, dom får alltså på bordet eh, i nämnden, eh, förslaget om att man ska lägga ner en högstadieskola, alltså det är ju helt vansinnigt. Det är en jättestor grej, det måste ju på nåt sätt ut och det måste partierna få diskutera och eh, amen du vet så här, nu, jamen vår ledamot där tycker precis tvärtemot vad partiet gör och det hade han säkert gjort i alla fall, men det är klart att man, när sånna stora beslut ska tas att man har en rimlig chans att förankra det i, i eh, sin partigrupp så att säga. Det är ju så att om man sitter i beredningen så får man, får man handlingarna eh, ja, fyra, fem dagar innan, nåt sånt och då har man ju oftast en massa andra saker du ska göra, och det är ju en sån här lunta liksom (måttar med fingrarna). Och då ska du ta dig igenom den och så ska du, vi sitter i beredningen är jag ensam som ordinarie och så har vi en ersättare. Och det är klart att man känner ibland att, att man inte riktigt har den tiden och att man skulle vilja förankra fler saker, framförallt inom partiet, så att säga, och diskutera. Sånt är ju lättare ju längre man har varit med, ju mer vet man ju (skratt) så att säga, man blir ju också lite nonchalantare (skratt), kanske, jag vet inte. Men du vet att man känner att det här känner jag till liksom. Det är klart att jag ibland i den beredningsfasen ibland har missat vissa grejor, men inga så där jättestora grejor. Det är nog mer det här med, liksom, hur man ska få tiden att gå ihop och hinna sätta sig in i alla ärenden och

I: Så det har inte varit någon brist på information, det är snarare brist på tid?

H: Jae, det är väl eh, så jag uppfattar det. Sen är det enskilda ärenden till exempel, så du vet, som blir stora och där man diskuterar och där man tycker (ohörbart) till exempel det här med Hermsdalsskolan

I: Ehm, när jag har tittat på alla kommunfullmäktige i Skåne och på personer som är 30 år eller yngre så, så har en övervägande majoritet av dom här varit moderater och...

H: oj!

I: vad sa du?

H: Som är yngre?

I: ... jag blev ganska förvånad, för det trodde jag inte...

H: Mm

I: Tror du det kan bero på något speciellt att, om, eh, högerpartierna är mer representerade generellt än vänsterpartierna?

H: Ah, du, det visste jag faktiskt inte. Det blev faktiskt jag också lite förvånad över.

I: Nu har jag inte fått från alla kommuner. Svar. Men jag har fått från 23 av 33, så att det är ändå...

H: Mm, ja.

I: Dom flesta är med där.

H: Ja, det tycker jag nog ändå är lite konstigt, för alltså, jag menar, vi har ju ändå, vi har ett starkt eh... både SSU och Vänsterpartiet har eh liksom, förhållandevis starka ungdomsförbund och som eh, har många unga, aktiva och har liksom låg ålder inom partiet, så det vet jag faktiskt inte riktigt. Lite kanske alltså, nu bara spekulerar jag, men det kanske kan handla lite om, om vad, om hur man ser på politik också liksom, hur man ser på liksom den parlamentariska... alltså, olika arenor att förändra. Den parlamentariska arenan att förändra på och andra arenor som jag tror att väns... unga vänstermänniskor liksom, amen du vet...

I: Mm

H: Demonstrationer, olika andra organisationer, seminarier, alltså det finns så, det finns en stor utomparlamentariska arena så att säga och man kanske känner att man gör bättre nytta där. Det kan jag ibland känna, att va fan sitter jag i fullmäktige för, alltså jag menar, vad spelar det för roll att sitta där. Amen, jag menar, allvarligt talat (skratt), jamen jag menar, javisst det ska man göra, det är inte så att jag föraktar den parlamentariska demokratin, inte alls, jag tycker det är en jätteviktig arena men det känns ju (skratt), det känns ju ganska trögt, det är ju inte så att man har förändrat många (ohörbart), det hade ju säkert varit annorlunda om man i, i ett samarbete liksom, samtidigt som ja.. ja. Så att jag menar, det kanske är så att eh, unga högermänniskor ser mer att det är det som är vägen, det är det som är den politiska vägen. Men vi har ju nu, nu till vår lista till hösten så har vi ju... tre... det kom in två unga tjejer till, en som är 24 och en som är 26 eller nåt, alltså vi kommer bli välrepresenterade med unga i höst. Sen vet jag inte om du har kollat på det här med avhopp, vem hoppar av och vem hoppar inte av, det kan jag tänka mig, att det är många unga som hoppar av.

I: Ja, en del har jag sett. Eh, det är så här, utflyttarkommuner, särskilt uppe i Göinge, Kävlinge hade två avhoppare, alltså ehm, och dom har jag ingen partitillhörighet på, så det kan ju mycket väl va så att, att ...

H: Man hoppar ju mycket, så att, att jag tror att representationen såg bättre ut vid valet, så att säga, för att vänsterpartiet vart fall, tänker ju på att när man sätter listor att det ska vara en form av representation. Det gör ju säkert de andra partierna också, jag är inte lika insatt så att säga, men just det här med små.. i Skåne har vi många kommuner också. Och där är det ju precis så som du säger, att är man mellan 20 och 30 så flyttar man ofta, så är det ju... Du vet, det är ju en massa andra saker som är viktiga i livet.

I: Det är... det beror säkert på dels på (ohörbart)

H: Mm, mm. Nämen är det inte så att...

I: Det är kanske så som du säger att många söker utomparlamentariska arenor. Ja... ja, jag tror du har en poäng där.

H: Mm, mm. Just (ohörbart)

I: Har du någon gång känt att du varit för ung för ditt uppdrag i kommunfullmäktige?

H: För ung? (med eftertryck) Alltså, det jag väl har känt var att hela äldreomsorgen hamnade på ju mig (skratt), eftersom jag sitter i äldreomsorgsföreningen (?), det kändes till en början ganska långt bort, också eftersom jag inte själv har, amen du vet, mor- och farföräldrar som jag har liksom... nu har jag dom faktiskt inte alls, farmor levde precis när jag började, men det var ju inte så att vi diskuterade såna saker. Jag vet inte att jag i mitt liv har, man kan ju bara vara ung och ha väldigt nära relationer till äldre människor och då, då är det, men där kände jag lite att, ojsan liksom här är jag kanske lite, jag vet ju ingenting om detta . Eh, men samtidigt så eh, så eh, får man ju lära sig det, så näe. Nä, jag tycker inte att jag är för ung, men ja, jag tycker att det är tråkigt att det är fler som inte är, som är yngre så att säga, i ett fullmäktige på 61 personer. Och det, heh, är liksom lite så här att... Metro ringde upp mig någon gång så här, om ung i fullmäktige, och dom här frågorna dom blir alltid så, jamen du vet, så här eeh, amen upplever du nåt speciellt för att du är ung, blabla, alltså, allting, det är ju inte, det är ju inte bara att man är ung som spelar roll, det spelar roll att du är kvinna, att du företräder vänsterpartiet, vilka åsikter du företräder, jag menar som du till exempel säger jag och O, jag tror att han sa samma sak, vi har inte särskilt mycket gemensamt (skratt), vi är, du vet så här, det är likadant när vi var på en sån här RFSL-intervju... vi är också homosexuella båda två, så då frågade dom också om vi skulle, om vi hade nånting gemensamt och vi tittade på varandra... Näe! Du vet så här, man liksom plockas in i grupper som man inte riktigt, ja du fattar. Det är klart att det spelar roll att man är ung, men det är så mycket annat som spelar roll. Och eh, framförallt liksom vilken politisk uppfattning man har, det är ju det som, det är ju där man känner samhörighet eller inte samhörighet.

I: Ehm, har du känt att din ålder har varit en fördel någon gång?

H: (tystnad) Hm, tja... Eh, ja, eh, det vet jag faktiskt inte, jag har inte tänkt så mycket på det. Jag försöker sitta och fundera på när, nä du vet, när man sitter i beredningen och diskuterar om folk lyssnar på en, mer eller mindre liksom... ja du vet, som ung liksom. Och varför det? Alltså, där sitter jag som ensam vänsterpartist liksom och jag tycker oftast annorlunda än dom andra liksom och dom tycker ju oftast att jag, eller dom (ohörbart) tycker ju oftast att jag tycker väldigt fel och det säger dom... du vet vad jag menar. Näe, men jag vet inte.

I: Så att du har inte fått agera expert på unga sådär?

H: Näe.

I: du har inte... nä. Förutom då, Metro och RFSL

H: Jaja, nä men... (pratar i munnen på varandra) utomstående, men nä, nä det tror jag faktiskt inte.

I: Vem är ung för dig? Rent politiskt.

H: Vem som är ung för mig rent politiskt?

I: Och även i samhället.

H: Du menar ålders...

I: Näe, du får definiera hur du vill...

H: Ung för mig politiskt, alltså det beror väldigt mycket på sammanhang, alltså, ungdomlighet är ju väldigt relativt, det handlar ju alltid om hur de andra ser ut. Men jag menar, ung politiskt kan man ju också säga att det är dom som är nya i politiken, men eh... (ohörbart) vet jag inte...

I: ung i samhället då?

H: Unga i samhället är väl dom som (fniss, skratt) vad ska du använda det här till? Eh, alltså ung i samhället, eh alltså jag menar, alltså ska man sätta en ålders... alltså är ungdomligheten flyttar väl uppåt i samhället och det är väl, det är väl också ett problem på nåt vis. Att man kommer in på arbetsmarknaden senare, att man får bostad senare, att man liksom på nåt sätt betraktas, på ett sätt kan det vara bra att betraktas som ung länge, det låter fint på nåt sätt, men det som egentligen händer, det är ju att, att eh, ungdomar, ja att, att har man inte pengar så blir man ung längre, för att du får bo kvar längre hemma och du får inget jobb och så här. Och nu kommer ju också dom här kraven, andra arbets... vad ska man, det här som centern är ute med och det här i Frankrike liksom, att man ska ha andra rättigheter om man är under 26 och det och hela den här biten att man använder unga som en buffert på arbetsmarknaden, om man säger, att du får inte komma in, och att man gör det för deras egen skull så att säga och det är ju ett väldigt, väldigt förtryckande av unga människor så att säga. Så att eh, jag menar eh, det är ju ett ungdomsproblem eller vad man ska säga, att man helt plötsligt inte ska ha samma rättigheter som andra människor, för att man kan vänta ett tag till... så att, att man liksom ställer krav på... ja på, ja, det gör man ju på alla på arbetsmarknaden liksom men ännu mer på unga att man ska vara flexibla, att man ska ta såna här saker som... då är man väl ung på nåt vis. Men det finns ju unga som har det rätt bra också ...

I: Ja, det var alla frågor som jag hade.

H: Ja, eh

I: Tack så mycket!

H: Ja visst!

BILAGA 4

Intervju med M, kvinna, ledamot i KF i en mindre stad, för (m)
8/5, 2006

M= respondent

I= Isabel

L= dotter

I: Jag kommer att ställa några frågor som jag redan har ställt på mail...

M: Jag svarade nog inte på dom, tror jag. Jag svarade bara, jag svarade att du kunde komma hit.

I: Det har varit så många mail så... (ohörbart)

M: Tar du inte med dom då, eller, du tar med dom också?

I: Njae, jag har inte riktigt bestämt hur jag ska göra med dom. Vilket år är du född?

M: Sjuttiosex

I: Och vilket parti företräder du?

M: Moderaterna

I: Mm, hur blev du politiskt engagerad?

M: Eh, ja, hur blev jag politiskt engagerad? Nu får du vara lite tyst L. Eh, jo, det var så här att eh, jag började fundera lite grand alltså både eh, kring sjukvården och skolan och annat. Jag jobbar själv inom sjukvården och så såg jag att det var rätt mycket patienter som fick stå och vänta länge i kö och, fast dom kanske skulle kunna bli åtgärdade ganska så snabbt, ehm, och att det finns en hel del i systemet när det gäller offentlig verksamhet som man skulle kunna förbättra.

L: Mamma!

M: Och så, bara lyssnade jag på ehm, en partikollega som pratade på torget en sommardag, då blev det lite så att jag bara blev medlem och sen så har det rullat på. Först tänkte jag inte att jag skulle engagera mig så mycket och sen så blev jag jätteengagerad i valet för att, ja, och sen har det rullat på.

(Ordväxling mellan mor och dotter.)

I: Så då var du med, du gick med i moderförbundet direkt, du har aldrig varit med i ungdomsförbundet?

M: Jag tror att i och med att jag var under 30 då, så skrevs jag, jag hjälpte till med MUF i [stadens namn] ett tag, bara för att bygga upp det eh, men jag känner ju inte så att jag var nån MUF:are eller ung... eller alltså att det var nån, jag var inte med på ungdomsgrejor utan jag bara fixade till så att dom fick en liten, ja, så att dom kunde träffas och umgås och hjälpa till på gymnasieskolan inför valet med bokbord och eh, prata med ungdomarna så. Men i och med att jag, jag fick ju barn ganska så snabbt därefter, så kände inte jag att jag hörde till ungdomsförbundet så, utan det var moderförbundet som...

I: Hur gammal var du då ungefär?

M: Ja, vad var jag, eh, vad kan jag ha varit eh, jag funderar på det, 25, 26. 25 kanske. Så det är ungefär 5 år sen, 5-6 år sen jag gick med. 2000-20001 gick jag med. Man glömmer för allt rullar bara på (skratt)

I: Eh, då sitter du första (L pratar samtidigt)

M: Ja, jag sitter första mandatperioden, jag kom ju in i något som heter ungdomsnämnden som är en gammal, som var fritidsnämnden förut, som hade hand om idrottsanläggningar och annat, då kom jag med direkt där som ersättare. Men då satt jag ju inte i fullmäktige, så direkt när jag blev medlem så var det en ersättare som ville lämna ungdomsnämnden och då hoppade jag in där. Och sen i valet 2002 engagerade jag mig jättemycket och pratade på torget och träffade folk och var ute i organisationen och då gick det jättebra i provvalet, både i

regionen, region Skåne och i kommunen i [stadens namn], då kom jag på valbar plats på båda ställena.

I: Var det svårt att komma till valbar plats då, då var du ju ung...?

M: Näe, tydligen inte. Nä, nä, det är i och med att vi har provval så fick medlemmarna rösta på en, det gick väl bäst i, på regionen kan man väl säga, där kom jag på åttonde plats, för att vara relativt okänd så var det ju jättebra. Och sen i kommunen så hade vi 20, eh, 21 mandat tror jag, och då kom jag nog precis på valbar plats. 20:e plats eller nånting sånt. Så där var det ju mer osäkert om jag skulle eh, bli att jag, jag var ersättare först, för vi förlorade nog ett mandat eller nånting sånt tror jag och sen så var det, rätt så många har hoppat av och då flyttades jag upp då ju.

I: Vad har varit dina intresseområden, det har du lite svarat på redan?

M: Mm, jag har ju, om vi säger i kommunen har det varit skolfrågor och sociala frågor och äldreomsorg. Så det kan man ju säga, jag har ju socialnämnden och BUN (?) att göra men, och eh, i region Skåne så har det varit sjukvård. Jag jobbar själv som logoped på sjukhuset här i [stadens namn], så jag har fått vara med att prova olika sätt att driva sjukhuset på också, allt från parsjukhus med [en större stads namn] ett tag, och sen så var det [stadens namn] sjukhusbolag då eh, och sen så gick det tillbaka igen, när de borgerliga förlorade vid förra mandatperioden, eller i valet då. Så blev det förvaltningsform igen.

I: Ehm, hur många unga finns det i kommunfullmäktige, om man tänker unga som 30 år eller yngre?

M: Bara jag.

I: Det är bara du?

M: Det är bara jag.

I: Ingen ersättare heller?

M: Eh, nej.

I: Hur har du känt att blivit bemött av de andra ledamöterna, eller dom äldre ledamöterna?

M: Ehm, inte särskilt bra tyvärr (skratt). I debatter så koncentrerar man sig ofta på att man, att man är ung och kvinna och lite sånna saker. Ja, var är barnen ikväll, och skulle du inte varit hemma hos dom istället? Underförstått lite pikar som kan ta rättså hårt. Eh, eller mycket hårt faktiskt, så det är mycket intriger. Det upplevs ibland som provocerande bara det att man är ung och att man öppnar munnen och man dessutom kan nånting och att man vinner debatter. Så säg, så som dom ser det då att man kan lika mycket som dom och ibland mer, det är provocerande i sig.

I: Men då har du ändå känt att din åsikt har spelat roll?

M: Ja-a, ja, det känner jag. Absolut. Alltså, jag känner ju ett stort stöd hos folk i allmänhet här i [stadens namn]. Jag kan ju inte gå på gatan utan att nån säger, oh vad bra och det där du skrev, jag skriver mycket insändare också, det där du sa. Folk lyssnar ju på radion också, fullmäktige sänds via radion och då är det jättemånga fler än man tror som lyssnar på radion och följer det. Och det är ju ofta jag som, jag pratar ur ett medborgarperspektiv, jag pratar, ur ett, underifrån, att människan går (ohörbart) så är det nåt som är fel i olika, på olika sätt så, både i nämnder och neråt i organisationen så måste man utgå från det, så det blir det bästa ur ett medborgarperspektiv, det är ju för medborgarna vi sitter. Jag känner att det fokuset tappar man ibland och allra helst dom som har varit med länge, att dom glömmer bort hur det är att vara den lilla människan

I: Ja, mm. Eh, vem är det sätter dagordningen?

M: Hur tänker du då?

I: Alltså, om du skulle vilja ha med nåt på dagordningen, skulle det fungera, eller är det svårt att få en fråga till dagordningen?

M: Nä, det tycker jag inte. Nä, det är väldigt lätt faktiskt.

I: Mm, om du tänker tillbaks till i början av perioden, hur kändes det med dagordningen och att skriva motioner och så? Kände du att du var aktiv, eller att du skolades in på nåt sätt?

M: Jag har fått lära mig allting själv. Eh, alltså jag kan säga, det bara förväntades att man skulle kunna, eller förstå hur allting fungerade så att det tog ju enorm tid att lära sig det faktiskt, hela första året fick man ägna åt att eh, hur man skriver motioner och hur man debatterar och hur man uppför sig överhuvudtaget i politiska sammanhang. Så att det var ju svårt. Men eh, och därför tänker jag på det nu att man måste stötta alla nya som kommer, nu har jag den, det ansvaret ser jag det som, att behandla andra så som jag själv ville bli behandlad, och som jag inte blev behandlad känner jag. Jag vill gärna hjälpa andra då

I: Det var varken någon i partiet eller utanför som...

M: Näe, det var ingen som, man skulle behöva mentorer på nåt sätt känner jag, det är väl det jag har saknat mest, att man inte hade någon mentor som kunde guida en igenom djungeln och alla regler och allt man ska tänka på och hur man gör och hur man inte gör...

I: Är det nånting som ni har pratat om inom partiet eller?

M: Ja, jo, det har vi gjort. Men många pratar om tidsbrist och så.

(Mor och dotter samtalar)

M: Sen är många äldre som är medlemmar i partier idag och dom tycker kanske att det räcker, vi har ett kafé på lördagar och där är det ju ofta dom äldre pensionärerna som kommer dit och pratar och så typ, att det räcker. Vi har ju ett kafé, men folk kommer ju inte dit bara så där, inte dom yngre i varje fall, utan man får ju mötas på andra ställen för att hitta dom.

I: Känner du att det är mycket som bestäms före möten, eller är avgjort redan när man kommer på, till fullmäktigemötena?

M: Ja.

I: Är det bra eller dåligt att det bestäms saker innan, att det liksom är avgjort?

M: Svårt att svara på den frågan, man skulle ju önska att det inte var så, men samtidigt när man säger att man sitter i majoritet så måste man ju prata med dom andra eeh, som är med i majoriteten så att säga, så att man har alla partierna med sig inför ett beslut, det hjälper ju inte (ohörbart) om man är många partier som samarbetar, att det bestäms innan man kommer till fullmäktige, det tycker jag inte är konstigt, det måste man ju. Det kan ju inte vara en som kör ett race och dom andra ett annat, för då är man ingen majoritet, då blir det ju en enorm splittring, då blir det inga majoritetsbeslut och det tror jag inte heller är bra ur ett medborgarperspektiv.

I: Nä

M: Så att, men det är klart, det beror på vad det är också. Det är väldigt svårt att svara på den frågan, och det är ju så spelets regler är. Det är ju alltid oppositionen som, dom får ju inte igenom sina förslag. Det är den ju, den demokratiska processen är ju i stort så, ja.

I: Om du tittar tillbaka på beslut, ja, sakfrågebeslut som ni har tagit, är du nöjd med den information som du hade innan du tog besluten, om du tänker på områden främst som är dina huvudsakliga intresseområden?

M: Alltså, jag förväntar mig att dom som eh, som bevakar dom frågorna om vi säger ordföranden i den nämnden, eller vice ordförande eller så, från mitt parti eh, bevakar det så pass att dom kan informera mig så att jag känner att jag känner att det känns okej att ta det beslutet sen i fullmäktige. Och där kan jag inte tycka att det är något som har blivit tokigt i kommunen, men sen så tycker jag att det varit svårt för att i region Skåne så har vi haft sånt stort partiövergripande sätt, eller att alla partier varit med menar jag, som heter skånsk livskraft som har förändrat hela sjukvården och det tycker jag har varit svårt att få insyn i det, för det har varit så, för stort och att vi som då är fullmäktigeledamöter har känt oss lite utanför för det har varit så stort och viktigt beslut och då har vi bara fått höra att det här måste vi rösta igenom för alla partier måste vara överens för sjukvårdens bästa och så har man en massa argument för det och så ska det gå åt detta hållet, då är det klart att vi har varit några stycken

som har ifrågasatt om det verkligen är rätt beslut och då kan man ju avstå, men man kan ju inte sitta jämt i fullmäktige och avstå. Det är ju också tokigt. Men ibland så kan man ju känna att det är rätt skönt att ha rätten att avstå om, det är ju inte alltid man får lov, alltså det finns ju, ibland så säger kanske dom enskilda partierna att nu måste alla gå åt detta hållet och därmed basta och då är det ju svårt också att avstå, men jag tycker nog att jag har kunnat avstå om jag känt att jag verkligen behövt det, för att det för egen del har känts fel att säga ja. Men så känns det å andra sidan fel att säga nej också när man inte har riktigt så mycket insyn som man skulle vilja, det är det...

I: Så där har det snarare varit bristen på tid att sätta sig in i frågan än själva informationen?

M: Ja, det tycker jag.

I: Om, nu när jag har tittat på alla kommunfullmäktige i Skåne, på alla som är under 30 eh, så är det fler högerpartier som har eh, representanter som är ordinarie ledamöter, och framförallt fler moderater, tror du det finns någon anledning till det?

M: Jae, det kan jag nog tänka mig lite grand, att man ser till individen och inte ålder och kön på samma sätt, det tror jag, faktiskt. Att det, det kan spela roll.

I: Mm

M: För det har jag känt, att jag kan ju komma till min rätt på ett annat sätt, där är kanske inte den hierarkiska strukturen, även om jag ibland klagar på hur det är hos oss, för man måste ju alltid förbättra det egna partiet också, för det kan ju bli bättre, så finns det nog mer hierarkiska strukturer, alltså man ska ha varit med väldigt länge för att överhuvudtaget komma på valbar plats eh, hos socialdemokraterna i varje fall.

I: Det är nästan där man får jämföra...

M: Ja, det får man göra. Ja, ja, jag tror det, också när man hör dom prata att det är väldigt svårt ehm, och i region Skåne så, så är ju nästintill alla pensionärer, jag tror att där är nästan bara en som är under 50. Så det är ju stor skillnad, vi har ju massa i region Skåne hos Moderaterna som har fått barn under den här mandatperioden, jättemånga kvinnor faktiskt, som är ordinarie ledamöter. Dom är nog en 6 stycken, 5-6. Med två eller flera barn (skratt) och dom är med på fullmäktigemötena också och vi får gå halva dagar om vi vill och så, det har inte varit tillåtet innan, så det genomfördes denna mandatperioden. Ja, det är jättebra!

I: Har du nån gång känt dig för ung för ditt uppdrag i kommunfullmäktige?

M: Nä, för jag var nog så pass gammal för att vara ung ändå, när jag kom in och sen just när man fick barn och har dom referensramarna, vad det innebär att vara familjeförsörjare och klara av allting som har med hus och hem, och så. Nä, jag var inte för ung, absolut inte.

I: Ehm, har du nån gång känt dig kränkt på grund av att du varit yngst?

M: Ja-a, det kan jag göra hela tiden, där är speciellt en äldre man som varit med länge, från socialdemokraterna som jämt har den typen av lite nedvärderande åsikter och attackerar mig hårt. Det så att säga, räcker att jag går upp i talarstolen, jag behöver knappt öppna munnen förrän han blir uppeldad, han hör knappt vad jag säger och sen så kommer det nåt hårt angrepp mot mig som person. Han ifrågasätter mina intentioner med motionen och om jag verkligen vill det jag säger och om det inte bara är för att synas jag ställer mig i talarstolen. Och det är faktiskt personangrepp, jag ifrågasätter aldrig någon annans intentioner med liksom nån motion eller deras intentioner med vad dom säger. Så att (skratt) det är just såna saker som jag tycker känns kränkande, eller om man hör nånting om man är smal eller ens utseende, just när man går till sån... det har inte med politik att göra hur man ser ut, eller vilken ålder man har, eller om man är kvinna eller man, så det...

I: Mm (pratar med dottern)

M: Nä, men det är såna som, det kan ju vara saker som är svåra att ta på också, men det är, hur man än gör så blir det fel ibland, vi hade en debatt nu också mot eh, eh, jag var den enda som var fritidspolitiker, [en politikerns namn] är heltidspolitiker också oppositionsråd och en riksdagspolitiker som sitter för socialdemokraterna och så två mentorer, en från s och eller

moderator, dom höll tiden och så, så satt dom där bredvid. Och då satt den ene, den här mannen då, som brukar vara hård mot mig hela tiden satt och knackade pennan i bordet så fort jag pratade, himlade med ögonen, publiken såg ju det, men dom klappade ju varenda gång jag pratade för att dom tyckte att det var bra, det jag sa och ju mer folk klappade eller uppskattade det jag sa desto mer började han hålla på med pennan och himla med ögonen och sucka och så och dom har ju en liten mick där framme, så det hördes ju också, så folk sa det till mig sen att han gjorde som han gjorde. Och efter debatten den var slut så hade jag försökt peka på skiljelinjer i politiken, aldrig nånting om nån person, jag pekade på att eh, ungdomsarbetslösheten är så hög och att det är många utanförskap och dom som är sjukskrivna skulle hellre vilja ha vård och komma in och börja jobba, men att det är jättejobbigt att vara utanför, för jag har massor av exempel på folk som mår dåligt. Då drar man upp det som personlig erfarenhet, det tycker jag man kan göra och det irriterar honom jättemycket så efter debatten så sa han faktiskt nånting som gjorde mig ledsen, för man kan inte tåla hur mycket som helst så sa han bara, tack för det här M, du ska bara veta att du fördärvade hela den här kvällen och jag sa bara, va?, vadå fördärvade hela den här kvällen? Jag har inte sagt nånting som var fel, jag har riktat in mig på fakta liksom, statistik och pratat utifrån min erfarenhet, det var ju lättare att dyka på mig än han som är en etablerad politiker och heltid och så vidare och som är man och har en helt annan pondus än... så att eh, nä, så fortsatte han då att han tycker att jag ja, betar mig på fel sätt, utifrån att vi har olika politiska åsikter och han tycker att jag är provocerande, så här, försöker hitta fel i allt jag gör. Det var, jag blev faktiskt lessen den gången, för det är nånting varenda fullmäktige vi har. Och det går ju till en viss gräns så jag, det tog ett tag innan jag kom över det, för jag tycker att det är fel och det är inte många unga som orkar engagera sig, så att, blir det så här är det klart att det är fler och fler som ger upp.

I: Om man vänder på frågan, har du nån gång känt att din ålder har varit en tillgång?

M: Ehm, i provvalet tror jag inte det, för i provvalet då är det, det är mest äldre människor i partiet, så jag tror att det är, kanske att dom mer av gammal vana röstar på dom som varit med länge, så det tror jag inte. Sen tror jag bland allmänheten att det kan vara en tillgång, om dom tycker om det jag gör och om dom tycker att eh, då kanske dom kryssar mig istället för dom äldre, så att det är möjligt. Men jag tror att eh, i och med att jag är, jag lägger ner så mycket tid på politiken så ger det ju om man säger, det är jobbigt att vara fritidspolitiker och stå i frontlinjen som jag gör och tar debatter och är med överallt och lägger den tiden eh, så att om man tänker utifrån dom män jag kan jämföra mig med så har dom så att säga blivit ordförande i nämnder och annat, men jag står fortfarande eh, jag är ledamot i kommunstyrelsen och fullmäktige. Jag är ersättare förresten, nu ska jag inte säga för mycket, jag är ersättare i kommunstyrelsen. Så att ehm... utifrån det jag gör så tycker jag inte att jag får så mycket credit för det, om man säger så. Och då kan jag ju inte påverka fullt ut heller, jag kan påverka en del, men det är ju lättare om man är ordförande i en nämnd till exempel i socialnämnden eller BU (?) då hade jag ju känt att jag hade mer möjlighet att påverka, nu kan jag ju bara komma utifrån.

I: Har du fått agera expert på unga för att du varit yngst?

M: Näe, nä. Det tror jag inte, alltså man hänvisar ibland till min ålder va, men jag tror inte att jag har fått tala för dom unga, alltså jag är rättså bred, jag engagerar mig i många olika frågor så att jag har nog aldrig, det är om man kan se skolfrågor som en ungdomsfråga men det tycker jag inte, för det är en samhällspolitisk fråga också, att det är så många som går ut med icke godkänt i olika ämnen och individuella programmet är liksom det största programmet idag, om inte det största så det näst största i alla fall, så att nä, det är mer pikar om att jag är ung som man får ta emot, inte att jag får prata för dom unga.

I: Ehm, vem är ung tycker du?

M: Jag tycker att vara ung är, tycker jag, det sitter i hur man är egentligen, det finns dom som är 25 som klär sig gammeldags och som, som betar sig som om dom vore betydligt äldre. Sen finns det dom som är unga när dom är 60, 70, 80, 90, fram tills dom dör. Alltså jag tycker det sitter i själen, om det nu finns en själ, det är sinnelaget faktiskt. Och erfarenhet tycker jag att man kan få på många olika sätt, du kan ju leva ett helt liv och i princip inte göra så många olika grejor och då får du inte den livserfarenheten som en på 30, 40 har fått, för att man gör en massa grejor, man är ute och man pratar med folk och man, man får vara med om olika saker som gör att man får en livserfarenhet som är väldigt bred.

I: Och då, ehm, ja, när du säger att du inte har fått agera ung eller så här expert på unga, då har du inte heller blivit tilldelad vissa frågor just för att du är ung?

M: Nä, näe det har jag inte blivit. Jag tror att jag ses som ung, men inte som en ungdomsföreträdare, på det viset, det tror jag inte. Och det är kanske för att jag har familj. Det kanske är därför, för att jag har barn och jag har hus och jag har, heh, en Volvo, ingen vovve (skratt).

I: Ehm, du blir sedd som nån som är på plats för att driva politik och inte nån som är där för att lära sig?

M: Nä, eh, alltså, det är en svår fråga. Eh, nä alltså, jag vet inte vad jag ska säga, på nåt vis, alltså jag är ju den som står i frontlinjen och tar alla debatter och så efter kommunstyrelsens ordförande, kommunalrådet här i [stadens namn], så gör jag ju så pass mycket att jag tror nog att bland mina egna så, och bland borgerligheten och även bland oppositionen, så tror jag väl att dom, man kan ju alltid lära sig mer, alltså jag tror man lär hela livet, men att dom ser mig ändå som etablerad även om jag är fritidspolitiker, så så att, driva politik det gör jag, jag brukar ofta ta upp skiljelinjer och peka på alltså, för ibland i kommuner kan det bli lite så här att alla är överens och alla håller med varandra och alla partier går ihopa nästan och dom är för nära varandra. Då pekar jag kanske mer på skiljelinjer ändå mellan vad man på vänsterkanten tycker och på högerkanten och så, försöker driva lite mer partipolitik än många andra, vad de äldre gör. För dom har blivit så goa vänner för dom har suttit där så länge, förstår du vad jag menar? Som vissa har varit, till och med i trettio år. Som den (skratt) här mannen som jag nämnde, som är liksom, ja, alltså han, han gillar ju inte mig helt enkelt, det gör han inte för att han tycker att jag är provocerande på nåt vis. Mm, han har varit med så länge. Och det är väl det som räknas då kanske, så dom blir väldigt goa kompisar, partierna spelar nog ingen roll egentligen, då blir det ju trist med politiken i fullmäktige. Hur blir det då med att vara medborgarföreträdare, det är ju det som man är, för dom som har röstat på en har ju gjort det av en anledning och då tycker jag att då får man visa på att vi tycker olika, för tycker vi alltid likadant så blir det också fel. Men sen är det ju klart, jag tar inga strider i onödan eller så, men jag tycker att har man skrivit en motion så får man ju stå för det budskapet man har i motionen till exempel, ja.

I: Ja, nästa fråga har du nästan svarat på, men jag ställer den i alla fall, har nån försökt sätta dit dig genom kunskaps- och erfarenhetsövertag?

M: Ja, det är hänt jättemånga gånger, fast dom har inte lyckats! (skratt) Men jag har varit jättenervös, för det första kan man ju alltid förbereda sig, det första anförandet kan man ju alltid, det kan man ju skriva ner på oavsett, men det svåra är ju att det blir ju repliker, för jag eldar ju upp en hel del då, som känner sig angelägna då och försöka då sätta dit en om man säger från oppositionens sida och där har dom inte lyckats. Och jag tror mycket handlar om att dom blir eh, att dom blir lite irriterade eh, och uppjagade eh, och då tänker dom kanske inte lika eh, lika rätt eller lika strategiskt, eller dom kommer inte på nånting bra att säga för dom retar sig mer på hur jag ser ut eller att jag är ung eller nånting sånt. Eh, ja, jag tror det. Men det är klart att det har kommit saker ibland när vi skulle sälja ut aktier ur Ängelholms energi eh, för att få till pensionsskulden och så, så var det ett kommunalägt bolag som vi delade på det. Det är klart att dom började komma in med vissa grejor där, och kollade så att

man var riktigt påläst och att det inte bara var så att man gick upp och sa det man ska säga. Men i replikerna har man då chansen att, att visa att det är inte bara det man förberett hemma som kanske fungerar, för det ser man ibland, det har jag sett i region Skåne också, att vissa har kanske en politisk sekreterare också som hjälper dom att skriva ett tal eller ett anförande och sen så kommer liksom angrepp tillbaka, det är nån som vill ha lite debatt med den personen, men så blir det platt fall när replikerna kommer, för då kan dom inte, det blir inte alls lika bra alltså, det är en så stor diskrepans mellan första anförandet och replikerna, men eh, det jag har fått höra från folk i allmänhet är att jag är lika stark i repliker som i mitt första anförande och det är ju en bra grej, det är ju roligt att höra. För det är där man visar okunskapen i så fall, när man inte kan ta replikerna och försvara sig.

I: Har du fått en klapp på huvudet, eller, alltså rent symboliskt, eller någon annan nedlåtande behandling?

M: Ja eh, jag får ju klappar hela tiden, på axlarna, ryggen, på huvudet och jag vet inte överallt, ja. Och små kommentarer om var är barnen ikväll, kan din man lägga barnen och, du vet så här, helidiotiska grejor, så jag tänker vad säger du, men så kommer man inte på nåt bra att säga emot och så kommer man och bara säger, ja det är klart han kan, det är ju hans barn och, alltså det är, det känns nästan helt absurt att säga det, men det är sånt som händer hela tiden, man glömmer ju mycket också för att man är tvungen att glömma, man får kasta av sig det mesta, för annars orkar man ju inte hålla på, ja.

I: Har du nån gång struntat i nånting, att säga nånting för att du känt att din åsikt, eller att eh, att det hade inte spelat nån roll om du hade sagt det eller inte hade sagt det?

M: Ja, jag struntar i saker varenda fullmäktige i regionen för dom är så extremt långa, nu senast vi hade årsredovisning, då höll man på, vi fick avbryta mötet till sist, men jag tror det tog sex timmar med årsredovisningen, det är en punkt på ärendelistan och då känns det ju helt fel att gå upp och säga nånting även om man tycker att det är viktigt och att det kanske hade tillfört debatten nånting, för oftast går ju folk upp och säger samma saker bara för att eh, alla partier känner sig tvungna att göra det och då är det först dom som har eh, uppdrag så att säga och ordföranden i nämnden eller regionråd och så, då går dom upp och när dom har avverkat sitt och repliker och allting så har det gått dom här 5-6 timmarna. Och så har kanske några gjort det mitternellan, men så känner man det att det tar ju jättemycket på tiden och förlänger bara debatten och, ja, och det känns bara onödigt. Rent ut sagt! Fast man kanske hade haft nåt vettigt att tillföra.

I: Har du känt så i kommunen också?

M: Ja, ibland att man tar sitt ansvar för att inte förlänga debatten, man vet att om man säger nånting så kommer det att röra upp några stycken och så kommer det att bli en massa replikskiften och så kanske det går en timme till. Men samtidigt ska man ju inte tänka så, jag vet ju det innerst inne att man ska ju inte tänka så, för det jag har och säga kan ju vara minst lika viktigt som det nån annan har och säga, man låter dom så att säga, som jobbar med politik och har uppdrag och inte är fritidspolitiker säga sitt först, det är ju dom vi har, så att säga, valt. Som ska göra det. Det är svårt att förklara, men oftast känner man att man har ett visst ansvar att inte ge sig in i debatten för att man förlänger det.

I: Hur känns organisationen, nu är du ju van vid organisationen... men hur kändes den i början, när du kom in?

M: alltså, jag tycker att i många fall att det eh, det är ju väldigt tungrovt för att det är eh, ju, beslutsprocessen är ju extremt lång. En enkel grej kan liksom hålla på och ältas i långbänk i flera år, eh så jag vet inte, det är lite, tycker det är med systemet överallt, i offentlig verksamhet också att eh, man skulle ju kunna effektivisera och göra på ett helt annat sätt egentligen, men det är ingen som är benägen att dra i det, eller ta tag i det. Och så är det överallt i alla kommuner, i landsting och säkerligen i riksdagen också. Det, ja men då säger

alla att det är den politiska processen och den måste ha sin gång och det går inte att ta några snabba beslut och... det ska va som det alltid har varit.

I: Ehm, du nämnde innan förutom att du hade blivit kommenterad på ditt utseende, fick du så här, det finns någon slags talkoder hur man uppför sig, finns det också nån slags klädkoder?

M: Det finns det nog på ett sätt, jag tror, många kvinnor eh, kan man ju se också, jag läste här Lisa Marklunds bok, det står att man klär sig som männen till sist för att bli accepterad och ofta så väljs kanske en kvinna in i en styrelse och då klär hon sig som männen i svart kostym, slips har man kanske inte, men en liten söt scarfs och så är man liksom socialt accepterad och så får dom in kvinnoperspektivet i den styrelsen och felet som kvinnan gör då, som jag ser det är att man blir dörrvakt. Så blir ofta många äldre kvinnor, dom blir dörrvakt så då motarbetar dom andra kvinnor indirekt och säger, ja, jag blev engagerad när barnen flög ut och nu har jag tid till det här och indirekt blir det då att dom unga kvinnorna gör ett felaktigt val, för det säger kvinnorna också och samhället säger att det är fel att göra det valet men männen får aldrig höra frågor om barnen eller, och så vidare, eller hur dom klär sig eller hur dom betar sig, så att för kvinnor handlar det mycket om utseende. Ja, man ska klä sig på ett visst sätt och man får inte sticka ut och jag tror att jag gör det fast att jag inte tycker att jag själv gör det och har svårt att förstå varför dom tycker att jag gör det, för att ja, jag vet inte. Det är svårt, men samtidigt kan man ju inte göra sig till någon annan heller, utan det behövs ju nya människor och förhoppningsvis och, så tycker, och det vet jag ju. Alltså den uppskattning jag får är ju framförallt från allmänheten, från medborgarna, om jag är ute och jag jobbar ju själv på sjukhuset och det är, i skolans värld när jag är ute där och pratar eller gör utredningar och så, för jag håller på med dyslexiutredningar, så jag träffar ju många skolföreträdare och föräldrar och barn och så, alla säger ju att, ja det behövs en sån som du som är vanlig, dom ser en inte som politiker, men dom tycker det man säger är bra. Och det har jag aldrig själv sett mig som heller, och inte tänkt att jag skulle engagera mig, så det var nog ett slumpmässigt val och sen rullade det bara på, så kände jag att det är så många som tror på en och har röstat fram en då trots allt, och kryssat mig, då kan jag ju inte ge upp och nu kan jag definitivt inte ge upp (skratt), så att...

I: Så du ställer upp till hösten?

M: Mm, ja, det gör jag. Ja, men jag känner ju att det tryter på krafterna i och med att jag, man blir ju trippelarbetande om man säger så, det blir ju det, man har sitt vanliga jobb och så lägger jag 20 timmar på fritidsbasis, för det tar tid att förbered sig för dom uppdragen jag har eh, och det har man inget betalt för ju och det är ju det viktiga arbetet, att läsa in sig på handlingarna och så, och det är enormt, det tar jättelång tid.

I: Både regionen och kommunen då?

M: Ja, ja. Men jag känner att jag måste välja väg, förhoppningsvis, och att jag får lov och välja väg om det är kommunpolitik eller regionpolitik jag ska syssla med nästa mandatperiod. För att jag vill helst bara, jag skulle helst vilja eh, syssla med den på annat sätt än fritidspolitiker. Ja, det hade ju underlättat om man hade fått nån typ av procent, alltså nån liten plattform, för att orka, för att jag tror att det är flera, jag tror det är därför man bränner ut kvinnor, framförallt med barn, och så slutar dom för att det går inte att kombinera, alltså faktiskt gör det inte det, man har hem och hus och man har eh, sitt jobb och man har jämt dåligt samvete för allt, och sen så är man fritidspolitiker och så blir det för mycket och så hoppar folk av, så att jag tror att man måste låta oss växa och låta oss också vara med och påverka lite mer.

I: Du säger att du har fått barn under tiden, under perioden nu, har, har synen på dig förändrats med det, tror du?

M: Eh, ja, hos dom som inte tycker om kvinnor som eh, mm, alltså så att säga, väljer nåt annat alternativ än att bara vara hemma med barnen och jobba deltid där har det ju försämrats, alltså dom fördomar som finns att vi ska vara med barnen och ta det ansvaret enbart och tycka att ja,

det här är mitt val alltså, nu så stannar jag hemma med dom, jag jobbar 50% på mitt vanliga jobb, nåt mer finns inte i den världen och jag kan liksom inte påverka nånting nu, utan jag får vänta på min tur, tills jag blir 50 och dom har flugit ut. Så dom fördomarna känner jag, dom möter jag ju dagligdags av, att jag gör fel val... och du kommer förlora hela dina barns uppväxt, men det säger man aldrig till en man och bara för att det är så, så måste jag vara kvar (skratt), för att visa att det faktiskt kan, det måste finnas starka kvinnor som väljer nåt annat annars blir samhället aldrig jämställt, för kan inte politikerna försöka och få det jämställt och, då kan det ju inte genomsyra organisationen heller, det kan vara hur många jämställdhetsplaner som helst, det finns ju massor med planer ute i verksamheten. Men fortfarande så får vi lägre lön eh, när vi är föräldralediga, det får ju inte män eller barnlösa kvinnor utan dom utvecklas ju och dom får ju bättre och bättre lön. (Till L: Oj, har du plockat blommor, vad härligt!) ...medan vi står kvar och stampar.

I: Ja, det var alla frågor som jag hade.

M: Ja, mm.

I: Är det nåt (samtalar med dottern)...

M: Sen ibland så har jag ju tvekat på det, när man har tittat på riksdagslistor och annat och folk som är ordförande i nämnder så att säga, det är ju jättemånga män som är mellan 30 och 40, eh, och även yngre faktiskt, ehm, som sitter på tunga positioner och kvinnor är nästan alltid ersättare, eller på sin höjd ledamöter, så säger jag, det är barnlösa män var det nån som sa, vadå barnlösa män, eller så, dom skiljer sig, men nå det stämmer inte, så satt jag och funderade på det, dom har visst det familjer, men bakom varje framgångsrik man så förväntas det vara en stöttande kvinna, som tar familjen och hemmet och allt sånt här, så vi gör ju en massa sånt obetalt arbete, alltså vi tar hemmet och familjen och ger allt till det och så finns där ingen ork kvar till nåt annat. Men om mannen då hellre vill vara hemma, det är ju synd om männen också egentligen kan jag tycka, som min man har sagt, jag skulle gärna vilja vara föräldraledig mer eh, eller alltså, om du skulle jobba med politik till exempel eh, då skulle jag gärna vara hemma, det är inget som berör mig, men nu kan man inte göra det valet...nä, så man omyndigförklarar ju männen som föräldrar också på nåt vis, och säger att dom kan inte lägga barnen och, och dom ska väl inte kunna vilja vara hemma, en man som är föräldraledig i ett år skulle ses som omanlig nästintill... och det är jättehemskt, faktiskt, jag tycker det är jättesynd.

I: Mm, ja.

M: Ja (skratt)

BILAGA 5

Valda i kommunfullmäktigval efter region, kön, ålder och tid

		2002	
1214 Svalöv	män	-29	1
		30-49	5
		50-64	15
		65+	6
	kvinnor	-29	0
		30-49	5
		50-64	9
		65+	0
1230 Staffanstorps	män	-29	0
		30-49	7
		50-64	12
		65+	4
	kvinnor	-29	2
		30-49	4
		50-64	9
		65+	3
1231 Burlövs	män	-29	1
		30-49	6
		50-64	14
		65+	3
	kvinnor	-29	1
		30-49	6
		50-64	8
		65+	2
1233 Vellinges	män	-29	2
		30-49	11
		50-64	17
		65+	5
	kvinnor	-29	0
		30-49	4
		50-64	9
		65+	1
1256 Östra Göinges	män	-29	2
		30-49	8
		50-64	13
		65+	3
	kvinnor	-29	0
		30-49	7
		50-64	8
		65+	0
1257 Örkelljungas	män	-29	3
		30-49	12
		50-64	13
		65+	3
	kvinnor	-29	0
		30-49	10
		50-64	4
		65+	0

1260 Bjuv	män	-29	1
		30-49	7
		50-64	9
		65+	3
1261 Kävlinge	kvinnor	-29	0
		30-49	4
		50-64	6
		65+	1
1262 Lomma	män	-29	0
		30-49	10
		50-64	12
		65+	6
1263 Svedala	kvinnor	-29	0
		30-49	6
		50-64	11
		65+	0
1264 Skurup	män	-29	1
		30-49	7
		50-64	21
		65+	3
1265 Sjöbo	kvinnor	-29	0
		30-49	5
		50-64	8
		65+	0
1266 Hörby	män	-29	2
		30-49	5
		50-64	24
		65+	2
1260 Bjuv	kvinnor	-29	0
		30-49	6
		50-64	5
		65+	1
1261 Kävlinge	män	-29	0
		30-49	8
		50-64	12
		65+	5
1262 Lomma	kvinnor	-29	0
		30-49	8
		50-64	5
		65+	3
1263 Svedala	män	-29	1
		30-49	6
		50-64	18
		65+	8
1264 Skurup	kvinnor	-29	3
		30-49	5
		50-64	7
		65+	1
1265 Sjöbo	män	-29	0
		30-49	4
		50-64	16
		65+	7
1266 Hörby	kvinnor	-29	0
		30-49	5

1267 Höör	män	50-64	8
		65+	1
		-29	1
	kvinnor	30-49	6
		50-64	12
		65+	5
-29		0	
30-49		5	
50-64		11	
1270 Tomelilla	män	65+	1
		-29	0
		30-49	7
	kvinnor	50-64	15
		65+	3
		-29	0
30-49		5	
50-64		11	
65+		0	
1272 Bromölla	män	-29	0
		30-49	4
		50-64	16
	kvinnor	65+	2
		-29	3
		30-49	7
50-64		7	
65+		2	
-29		0	
1273 Osby	män	30-49	7
		50-64	16
		65+	4
	kvinnor	-29	0
		30-49	4
		50-64	10
65+		0	
-29		0	
30-49		8	
1275 Perstorp	män	50-64	8
		65+	2
		-29	2
	kvinnor	30-49	8
		50-64	6
		65+	1
-29		0	
30-49		5	
50-64		13	
1276 Klippan	män	65+	4
		-29	1
		30-49	13
	kvinnor	50-64	4
		65+	1
		-29	1
30-49		13	
50-64		4	
65+		1	
1277 Åstorp	män	-29	1
		30-49	7
		50-64	9
	kvinnor	65+	4
		50-64	9
		65+	4

	kvinnor	-29	0
		30-49	5
		50-64	5
		65+	0
1278 Båstad	män	-29	0
		30-49	7
		50-64	15
		65+	3
	kvinnor	-29	0
		30-49	5
		50-64	9
		65+	2
1280 Malmö	män	-29	2
		30-49	13
		50-64	15
		65+	3
	kvinnor	-29	3
		30-49	8
		50-64	15
		65+	2
1281 Lund	män	-29	5
		30-49	12
		50-64	19
		65+	4
	kvinnor	-29	1
		30-49	10
		50-64	11
		65+	3
1282 Landskrona	män	-29	3
		30-49	6
		50-64	14
		65+	6
	kvinnor	-29	3
		30-49	10
		50-64	9
		65+	0
1283 Helsingborg	män	-29	4
		30-49	14
		50-64	16
		65+	6
	kvinnor	-29	0
		30-49	10
		50-64	11
		65+	4
1284 Höganäs	män	-29	0
		30-49	6
		50-64	15
		65+	3
	kvinnor	-29	2
		30-49	6
		50-64	8
		65+	1
1285 Eslöv	män	-29	1
		30-49	8

		50-64	17
		65+	2
	kvinnor	-29	1
		30-49	7
		50-64	13
		65+	0
1286 Ystad	män	-29	0
		30-49	7
		50-64	22
		65+	2
	kvinnor	-29	1
		30-49	9
		50-64	7
		65+	1
1287 Trelleborg	män	-29	2
		30-49	7
		50-64	14
		65+	8
	kvinnor	-29	1
		30-49	4
		50-64	13
		65+	2
1290 Kristianstad	män	-29	3
		30-49	14
		50-64	22
		65+	1
	kvinnor	-29	1
		30-49	14
		50-64	15
		65+	1
1291 Simrishamn	män	-29	0
		30-49	9
		50-64	17
		65+	4
	kvinnor	-29	0
		30-49	10
		50-64	8
		65+	1
1292 Ängelholm	män	-29	1
		30-49	8
		50-64	18
		65+	3
	kvinnor	-29	1
		30-49	7
		50-64	12
		65+	1
1293 Hässleholm	män	-29	1
		30-49	5
		50-64	23
		65+	8
	kvinnor	-29	3
		30-49	10
		50-64	9
		65+	2

ålder:

Med ålder avses ålder den 31 december vid respektive valår.

2002:

Folkpartiet har ej tillsatt tre mandat, ett i Håbo och två i Olofström. Valet till kommunfullmäktige i Orsa överklagades och omval utlystes. De uppgifter som här redovisas avser resultaten vid omvalet den 16 mars 2003.

BILAGA 6

Valda i kommunfullmäktigval efter region, kön, ålder och tid

		2002	
1214 Svalöv	män	-29	1
	kvinnor	-29	0
1230 Staffanstorps	män	-29	0
	kvinnor	-29	2
1231 Burlöv	män	-29	1
	kvinnor	-29	1
1233 Vellinge	män	-29	2
	kvinnor	-29	0
1256 Östra Göinge	män	-29	2
	kvinnor	-29	0
1257 Örkelljunga	män	-29	3
	kvinnor	-29	0
1260 Bjuv	män	-29	1
	kvinnor	-29	0
1261 Kävlinge	män	-29	0
	kvinnor	-29	0
1262 Lomma	män	-29	1
	kvinnor	-29	0
1263 Svedala	män	-29	2
	kvinnor	-29	0
1264 Skurup	män	-29	0
	kvinnor	-29	0
1265 Sjöbo	män	-29	1
	kvinnor	-29	3
1266 Hörby	män	-29	0
	kvinnor	-29	0
1267 Höör	män	-29	1
	kvinnor	-29	0
1270 Tomelilla	män	-29	0
	kvinnor	-29	0
1272 Bromölla	män	-29	0
	kvinnor	-29	3
1273 Osby	män	-29	0
	kvinnor	-29	0
1275 Perstorp	män	-29	0
	kvinnor	-29	2
1276 Klippan	män	-29	0
	kvinnor	-29	1
1277 Åstorp	män	-29	1
	kvinnor	-29	0
1278 Båstad	män	-29	0
	kvinnor	-29	0
1280 Malmö	män	-29	2
	kvinnor	-29	3
1281 Lund	män	-29	5
	kvinnor	-29	1
1282 Landskrona	män	-29	3
	kvinnor	-29	3

1283 Helsingborg	män	-29	4
	kvinnor	-29	0
1284 Höganäs	män	-29	0
	kvinnor	-29	2
1285 Eslöv	män	-29	1
	kvinnor	-29	1
1286 Ystad	män	-29	0
	kvinnor	-29	1
1287 Trelleborg	män	-29	2
	kvinnor	-29	1
1290 Kristianstad	män	-29	3
	kvinnor	-29	1
1291 Simrishamn	män	-29	0
	kvinnor	-29	0
1292 Ängelholm	män	-29	1
	kvinnor	-29	1
1293 Hässleholm	män	-29	1
	kvinnor	-29	3

ålder:

Med ålder avses ålder den 31 december vid respektive valår.

2002:

Folkpartiet har ej tillsatt tre mandat, ett i Håbo och två i Olofström. Valet till kommunfullmäktige i Orsa överklagades och omval

utlystes. De uppgifter som här redovisas avser resultaten vid omvalet den 16 mars 2003.

BILAGA 7

Kandidater i kommunfullmäktigval efter region, ålder, tid och typ

		2002		
		Nominerade	Valda	Ej valda
1214 Svalöv	-29	11	1	10
1230 Staffanstorp	-29	17	2	15
1231 Burlöv	-29	10	2	8
1233 Vellinge	-29	13	2	11
1256 Östra Göinge	-29	5	2	3
1257 Örkeljunga	-29	11	3	8
1260 Bjuv	-29	5	1	4
1261 Kävlinge	-29	14	0	14
1262 Lomma	-29	9	1	8
1263 Svedala	-29	15	2	13
1264 Skurup	-29	5	0	5
1265 Sjöbo	-29	20	4	16
1266 Hörby	-29	8	0	8
1267 Höör	-29	8	1	7
1270 Tomelilla	-29	6	0	6
1272 Bromölla	-29	7	3	4
1273 Osby	-29	10	0	10
1275 Perstorp	-29	8	2	6
1276 Klippan	-29	11	1	10
1277 Åstorp	-29	10	1	9
1278 Båstad	-29	9	0	9
1280 Malmö	-29	74	5	69
1281 Lund	-29	62	6	56
1282 Landskrona	-29	19	6	13
1283 Helsingborg	-29	32	4	28
1284 Höganäs	-29	10	2	8
1285 Eslöv	-29	22	2	20
1286 Ystad	-29	5	1	4
1287 Trelleborg	-29	15	3	12
1290 Kristianstad	-29	33	4	29
1291 Simrishamn	-29	3	0	3
1292 Ängelholm	-29	19	2	17
1293 Hässleholm	-29	17	4	13

ålder:

Med ålder avses ålder den 31 december vid respektive valår.

2002:

Folkpartiet har ej tillsatt tre mandat, ett i Håbo och två i Olofström. Valet till kommunfullmäktige i Orsa överklagades och omval

utlystes. De uppgifter som här redovisas avser resultaten vid omvalet den 16 mars 2003.

BILAGA 7

Intervjufrågor

Alla frågor är inte ställda till alla respondenter, men merparten av frågorna har ställts till alla fyra. Detta är grundstommen av frågor, följdfrågor som uppkommit i den enskilda intervjun finns inte med här.

- Vilket år är du född?
- För vilket parti sitter du i kommunfullmäktige?
- Hur blev du politiskt engagerad?
- Är första mandatperioden som du sitter i kommunfullmäktige nu?
- Var det lätt eller svårt att hamna på valbar plats?/Kan du beskriva hur det gick till när du hamnade på listan?
- Har du känt någon samhörighet i kommunfullmäktige med några andra som har varit yngre?
- Om ja: Satt de för samma parti/block?
- Vilka har varit dina intressefrågor?
- Hur blev du bemött i början, av de andra ledamöterna, var det någon skillnad på dig för att du var yngre och kanske mindre kunnig enligt vissa?
- Är det någon gång så att du fått agera ung och representera andra unga för att du varit en av de yngsta?
- Vem sätter dagordningen?
- Är det lätt/svårt att få med någonting på dagordningen?
- Är det mycket som bestäms före mötet, som känns avgjort på plats?
- Känner du att du har fått nödvändig information för att kunna ta rätt beslut, så här i efterhand?
- Blir du sedd som någon som är på plats för att driva politik och inte någon som är där för att lära sig?
- Har du någon gång känt att du varit för ung för uppdraget?
- Finns det någon situation där det har varit tvärtom? Att det har varit en fördel att du har varit ung, eller yngst?
- Har du känt dig utanför på grund av din ålder?
- Har du känt någon gång, att din ålder har varit en tillgång?
- Har du då fått stå till svars för unga generellt?/Har du fått agera expert på unga?
- När jag har tittat på unga rent statistiskt i Skåne, alla som är under 30 och sitter i kommunfullmäktige så är det flest högerpartier som har representanter. Tror du att det kan bero på något speciellt?
- Har din åsikt någon gång känts oviktig? Att du liksom blivit förbisedd?
- Vem är ung för dig?